

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z HISTORII W KLASACH IV, V i VIII W ROKU SZKOLNYM 2020/2021

Nauczyciel: Jolanta Szczepan

Ocenianie bieżące i śródroczne odbywa się według następującej sześciostopniowej skali ocen:

celujący – 6
bardzo dobry – 5
dobry – 4
dostateczny – 3
dopuszczający – 2
niedostateczny – 1

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności określone programem nauczania.

Ocenę śródroczną ustala się na podstawie ocen cząstkowych uzyskanych przez ucznia w I półroczu, a ocenę roczną na podstawie oceny śródrocznej i ocen cząstkowych uzyskanych przez ucznia w II półroczu.

Dziennik elektroniczny „Vulcan” stosowany w szkole oblicza średnią ważoną ocen cząstkowych z zastosowaniem następujących wag:

Waga 3 – sprawdziany pisemne

Waga 2 – odpowiedzi ustne, odpowiedzi pisemne (karkówki), aktywność na lekcji, referaty, analiza i interpretacja materiałów źródłowych: ikonograficznych, kartograficznych, rysunków satyrycznych, statystycznych, tekstów pisanych, sluchowisk, praca z mapą.

Waga 1 – zadania domowe, ocena za zeszyt, zeszyt ćwiczeń

W przypadku nauczania za pomocą metod i technik na odległość:

Waga 4 – zaangażowanie w pracę – systematyczność, terminowość – oceniane raz w miesiącu

Waga 3 – odpowiedzi ustne, analiza i interpretacja materiałów źródłowych: ikonograficznych, kartograficznych, rysunków satyrycznych, statystycznych, tekstów pisanych, sluchowisk, praca z mapą.

Waga 2 – sprawdziany pisemne, kartkówki

Waga 1 – zadania domowe, zeszyt ćwiczeń, zeszyt przedmiotowy

W nauczaniu zdalnym obowiązuje Regulamin pracy zdalnej.

Sprawdzanie wiedzy uczniów odbywa się za pomocą aplikacji Microsoft Teams.

Kryteria i zasady oceniania

- uczeń klasy 4 ma prawo do zgłoszenia jednego nieprzygotowania w półroczu
- uczeń klasy 5 i 8 ma prawo do zgłoszenia dwóch nieprzygotowań w półroczu

Brak zgłoszenia nieprzygotowania skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.

Wprowadza się plusy (+) i minusy (-) do ocen cząstkowych za aktywność na lekcjach, z których wystawia się oceny w formie cyfr, po uzyskaniu:

+++++	bardzo dobry
++++-	dobry
+++--	dostateczny
++---	dopuszczający
+----	dopuszczający
-----	niedostateczny

Brak zadania domowego oznacza się symbolem „bz”. Trzykrotny brak zadania domowego skutkuje oceną niedostateczną.

Ocenianie śródroczne i roczne:

1. Ocenę śródroczną i roczną ustala się na podstawie pracy ucznia i uzyskanych przez niego ocen cząstkowych. Przy czym najważniejsze są sprawdziany, wpisywane do dziennika kolorem czerwonym.
2. Ocena śródroczna i roczna **nie jest** średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

Średnia ważona jest oceną sugerowaną ale nie ostateczną. Nauczyciel może w uzasadnionych przypadkach podwyższyć (jeśli sprawdziany pisemne zostały poprawione na ocenę wyższą) lub obniżyć ocenę (jeśli uczeń nie pisał sprawdzianów lub nie podejmuje próby poprawy oceny niedostatecznej) sugerowaną przez średnią ważoną. Ostateczna decyzja należy do nauczyciela.

Prawa i obowiązki uczniów:

Uczeń ma prawo do:

1. Wglądu do prac pisemnych, uzyskiwania kopii prac na wniosek ucznia lub rodzica.
2. Ustalonych zasad dotyczących kontroli postępów w nauce, tj.:

- a. sprawdziany po przepracowaniu działu poprzedzone są lekcją powtórzeniową i zapowiedziani z tygodniowym wyprzedzeniem poprzez wpis w dzienniku elektronicznym w zakładce Sprawdziany,
- b. poprawione sprawdziany są ocenione i oddane uczniom do wglądu w ciągu 14 dni nauki szkolnej od daty przeprowadzenia sprawdzianu,
- c. uczeń ma prawo poprawy sprawdzianu pisemnego, z którego otrzymał ocenę niedostateczną lub dopuszczającą w terminie ustalonym z nauczycielem nie później jednak niż w ciągu dwóch tygodni od otrzymania tej oceny i nie później niż na tydzień przed konferencją klasyfikacyjną. Na podstawie obu ocen nauczyciel podejmuje decyzję o ostatecznej ocenie ze sprawdzianu.

W przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie, zobowiązany jest on do napisania tego sprawdzianu w ciągu dwóch tygodni od przyścia do szkoły, w trybie określonym przez nauczyciela i wyłącznie w czasie zajęć szkolnych z danego przedmiotu. W sytuacji nieprzystąpienia przez ucznia do ww. nauczyciel wpisuje do dziennika ocenę niedostateczną. Jeżeli uczeń był nieobecny na zajęciach szkolnych dłużej niż dwa tygodnie (nieobecność usprawiedliwiona), to ma on możliwość ustalenia z nauczycielem późniejszego terminu sprawdzianu. W przypadku stałego unikania przez ucznia udziału w sprawdzianie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną. W przypadku stwierdzenia niesamodzielnej pracy ucznia dopuszcza się ustalenie oceny niedostatecznej bez możliwości poprawy.

Uczniowie mają przywilej do:

1. Respektowania tzw. numerków szczęścia losowanych przez system VULCAN w ramach akcji Samorządu Uczniowskiego,
2. Zgłoszenie braku przygotowania do lekcji, o ile nie jest to lekcja, na którą została zapowiedziana kontrola wiadomości.
3. Nieotrzymywanie przez miesiąc wrzesień ocen niedostatecznych i dopuszczających w klasie 4.

Wystawianie ocen klasyfikacyjnych:

1. Terminy wystawiania przewidywanych i klasyfikacyjnych ocen śródrocznych i rocznych określa Statut Szkoły.
2. Warunki i tryb uzyskiwania oceny wyższej niż przewidywana określa Statut Szkoły.

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

KLASA IV SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią Podróże w czasie.

Temat lekcji	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Co to jest historia?	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: historia (dzieje), historyk. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakim celu poznaje się historię. 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: historia prywatna, • konieczność poznawania historii w sposób chronologiczny. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym zajmuje się historyk, • podać przykłady wydarzeń należących do historii prywatnej. 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: historia rodzinna, historia państw. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady wydarzeń należących do historii rodzinnej. 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • historię jako cykl zmian dokonanych przez człowieka. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady wydarzeń należących do historii państw. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • opisać Kraków w różnych okresach historycznych.
2. O mierzeniu czasu	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie, • rzymski sposób zapisu cyfr i liczb. Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: oś czasu, nasza era (n.e.), przed naszą erą 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji. Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kalendarz, • dlaczego korzystamy z osi czasu. 	Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: chronologia, • znaczenie umieszczania wydarzeń w kolejności chronologicznej. Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakim celu mierzy się czas. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • wymienić poznane typy zegarów. 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć historię zegarów.

	<p>(p.n.e.), wiek (stulecie), tysiąclecie, zegar,</p> <ul style="list-style-type: none"> zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> określić wiek i połowę wieku dla danego wydarzenia historycznego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> obliczać upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszczać je na osi czasu. 			
3. Jak poznać przeszłość?	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> podział źródeł historycznych. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: źródła historyczne, źródła pisane, źródła materialne, źródła ustne. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> podać przykłady źródeł pisanych i materialnych. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: archeologia, archeolog, muzeum. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć, na czym polega praca historyka, przedstawić zadania muzeów. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wykopaliska archeologiczne, kronika, związki między archeologią a historią. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć, na czym polega praca archeologa, podać przykłady odkryć dokonanych przez archeologów. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> przykłady muzeów. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: dziedzictwo historyczne, rolę, jaką w poznawaniu historii odgrywają źródła historyczne. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jaki sposób badania archeologiczne przyczyniają się do poszerzenia naszej wiedzy o przeszłości, wyjaśnić, dlaczego trzeba chronić dziedzictwo historyczne. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> okoliczności powstania i upadku osady w Biskupinie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o odkryciach dokonanych przez archeologów w Biskupinie.
4. Moja rodzina	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazewnictwo stosowane do określenia relacji między poszczególnymi członkami rodziny. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rodzina, krewny, przodek. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> tradycje własnej rodziny. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rodzina mała, rodzina wielka, pamiątka rodzinna, tradycje rodzinne. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: genealogia, drzewo genealogiczne. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o wydarzeniu z historii swojej rodziny, wyrazić opinię na temat gromadzenia pamiątek 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie zdjęć i innych pamiątek rodzinnych jako źródeł historycznych. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny.

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> na przykładzie własnej rodziny wymienić osoby wchodzące w skład rodziny małej i rodziny wielkiej. 	<ul style="list-style-type: none"> określić związki pokrewieństwa między poszczególnymi członkami rodziny, wymienić przykłady pamiątek rodzinnych. 	<p>rodzinnych i kultywowania tradycji rodzinnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o własnej pamiątce rodzinnej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jaki sposób można poznać historię swojej rodziny. 	
5. Ojczyzna małych ojczyzn	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> sąsiadów Polski, nazwy regionów wchodzących w skład Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: region, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Polskę i jej regiony, posługiwać się planem miejscowości. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalizację największych zabytków w Polsce, zabytki i wydarzenia związane z historią własnej miejscowości, <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać główne regiony Polski, wyjaśnić różnicę między małą ojczyzną a ojczyzną, wskazać na mapie miejscowość, w której mieszka. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> znane postacie i legendy związane z historią własnej miejscowości, herb własnej miejscowości. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę, jaką w życiu człowieka odgrywa mała ojczyzna. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać swoją małą ojczyznę. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> podać podstawowe informacje na temat ukształtowania powierzchni kraju, powiązać najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami i wskazać je na mapie, zebrać informacje o własnej miejscowości. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić zalety i wady ukształtowania powierzchni Polski.
6. Polskie symbole i święta narodowe	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, oficjalną nazwę państwa polskiego, polskie symbole narodowe. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: symbole narodowe, flaga, godło, hymn państwowy (narodowy). <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> najważniejsze miejsca pamięci narodowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Rzeczpospolita (republika), obywatel, miejsce pamięci narodowej, święto narodowe. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować lokalne miejsca pamięci narodowej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co zdecydowało o nadaniu konkretnym terenom, budowłom i obiektom statusu miejsc pamięci narodowej, opisać najważniejsze miejsca pamięci narodowej, wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze miejsca pamięci narodowej i wytłumaczyć ich znaczenie, wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać lokalne miejsca pamięci narodowej.

	<ul style="list-style-type: none"> zachować odpowiednią postawę wobec polskich symboli narodowych, wymienić najważniejsze święta narodowe, odśpiewać trzy zwrotki i refren Mazurka Dąbrowskiego. 		<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego obchodzimy święta narodowe. 		
7. Legendy o początkach Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> najważniejsze legendy związane z początkami Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: plemię, gród, legenda. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie Wielkopolskę i Gniezno. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> głównych bohaterów polskich legend. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: dynastia, kolebka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć najważniejsze polskie legendy, wymienić różnice między legendą a historią. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznać cechy charakterystyczne legendy, odróżnić fikcję od prawdy historycznej, wyjaśnić, kim byli Słowianie. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie legend dla poznania początków państwa polskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie siedziby Słowian. 	
Dawni Słowianie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> nazwy głównych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> główne zajęcia Słowian. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę i znaczenie grodów. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie tereny w Europie zamieszkałe przez plemiona słowiańskie. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: rzemieślnik. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wygląd grodu słowiańskiego, opisać wygląd słowiańskiej chaty. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać warunki naturalne panujące na ziemiach polskich w X w., przedstawić warunki życia Słowian w X w.
8. Chrzest Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 966, postacie: Mieszko I, Dobrawa, przyczyny, które skłoniły Mieszko I do przyjęcia chrztu. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: gród. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Mieszko I przyjął chrzest, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: ok. 960. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: kultura zachodnioeuropejska, znaczenie chrztu jako wydarzenia, które 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: kurhan, palatium. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać wygląd grodu w Gnieźnie, wymienić elementy kultury zachodnioeuropejskiej, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić wierzenia Polan.

	<ul style="list-style-type: none"> pojęcie: poganin. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie państwo Mieszka I. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać zmiany, jakie zaszły w państwie polskim po 966 r., wyjaśnić, jak zmieniła się sytuacja polityczna Polski w Europie po chrzcie Mieszka I. 	<p>zapoczątkowało historię Polski.</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> określić zasięg terytorialny państwa Mieszka I, przedstawić okoliczności, w których doszło do chrztu Mieszka I. 	<p>którą Polska przyjęła po 966 r.</p>	
Początki chrześcijaństwa w Polsce	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: zakonnik (mnich). 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> co się zmieniło w państwie Polan po przyjęciu chrztu przez Mieszka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze zmiany, jakie w życiu Polan wprowadziła religia chrześcijańska. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: łacina. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać życie i obyczaje Polan przed przyjęciem chrztu. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie niektórych słów Słowian. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzec przykłady wpływu obcych języków na język Polan i język polski.
9. Pierwszy król Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 992, 1000, 1025, postacie: biskupa Wojciecha, Bolesława Chrobrego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: zjazd gnieźnieński. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić decyzje ogłoszone podczas zjazdu gnieźnieńskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 997. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wyprawa misyjna, wojowie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego, opowiedzieć historię zjazdu gnieźnieńskiego, zlokalizować na mapie grody, które ogłoszono w 1000 r. biskupstwami. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Ottona III. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: diadem, znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować postać biskupa Wojciecha, wyjaśnić, w jakich okolicznościach nastąpiły zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Bolesława Chrobrego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny zorganizowania wyprawy misyjnej do Prus, omówić przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, omówić dokonania Bolesława Chrobrego. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie symbolicznej koronacji Bolesława Chrobrego dokonanej przez Ottona III, znaczenie właściwej koronacji Bolesława Chrobrego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności powstania Drzwi Gnieźnieńskich i wyjaśnić, co przedstawiają.

<p>Wojna Bolesława Krzywoustego z Niemcami</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Bolesława Krzywoustego, Zbigniewa. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rycerz. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, kim byli rycerze, • wskazać na mapie Głogów. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1109, • postać: Henryka V. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: katapulta, trebusz, wieża oblężnicza. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: trybut. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przebieg konfliktu Bolesława Krzywoustego z Henrykiem V, • opowiedzieć o machinach oblężniczych używanych w dawnych konfliktach. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać przebieg oblężenia Głogowa, • ocenić postawę obrońców Głogowa.
<p>Zakony w Polsce</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym zajmowali się zakonnicy. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać tryb życia mnichów. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: św. Benedykta, św. Franciszka. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: reguła, jałmużna. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: skryba, skryptorium, • znaczenie działalności zakonów dla rozwoju nauki i kultury na ziemiach polskich. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać dokonania św. Franciszka, • wyjaśnić, czym zajmowali się franciszkanie i dominikanie. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób działalność benedyktynów przyczyniła się do rozwoju Europy, w tym ziem polskich, • opisać wygląd skryptorium, • przedstawić działalność skrybów.
<p>10. Król Kazimierz Wielki</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1333, 1333–1370, • postać: Kazimierza Wielkiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1364, 1370. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1138, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rajca. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności, w jakich doszło

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: zakon krzyżacki. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie i umiejscowić w czasie państwo Kazimierza Wielkiego. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: żak, uniwersytet. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego, • wskazać na mapie zmiany terytorialne państwa polskiego w czasie panowania Kazimierza Wielkiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • postaci: Władysława Łokietka, Mikołaja Wierzyńka. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rozbitcie dzielnicowe Polski, • przyczyny utworzenia Akademii Krakowskiej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o panowaniu Kazimierza Wielkiego z uwzględnieniem powstania Akademii Krakowskiej, zjazdu monarchów w Krakowie i uczyty u Wierzyńka. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację państwa polskiego na początku panowania Kazimierza Wielkiego, • wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że Kazimierz Wielki zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną, • ocenić panowanie i dokonania Kazimierza Wielkiego. 	<p>do rozbitcia dzielnicowego Polski,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić uczestników uczyty u Wierzyńka.
11. Unia Polski z Litwą	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1385, 1386, 1386–1572, • postaci: Jadwigi, Władysława Jagielly. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: unia, dynastia Jagiellonów. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Krewa i Wielkie Księstwo Litewskie oraz obszar państwa polsko-litewskiego po zawarciu unii. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Jadwigę nazywa się królem Polski. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować osobę Jadwigi i wymienić jej zasługi dla kultury polskiej, • wyjaśnić przyczyny unii polsko-litewskiej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1384, 1399. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności, w jakich Jadwiga stała się władczynią Polski, • przedstawić najważniejsze informacje o państwie litewskim w II połowie XIV w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konsekwencje unii dla relacji między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim.
Rycerze i ich zamki	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze elementy konstrukcji zamków rycerskich służące obronie. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd rycerskiego zamku. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co oznacza określenie rycerz bez skazy. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym się zajmował i jak się utrzymywał rycerz. 	

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rycerz. 				
12. Wielka wojna z zakonem krzyżackimi	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411, • postać: Zawiszy Czarnego z Garbowa, • postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Grunwald i Toruń. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, • opisać przebieg bitwy pod Grunwaldem, • zlokalizować na mapie ziemię dobrzyńską. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1308–1309, • postaci najważniejszych uczestników bitwy pod Grunwaldem. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konsekwencje przegranej pod Grunwaldem dla zakonu krzyżackiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić relacje między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim po 1386 r., • wyjaśnić, dlaczego w XIV w. Polska nie mogła odzyskać ziem utraconych na rzecz zakonu krzyżackiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać relacje polsko-krzyżackie w XIV w.
Polska spichlerzem Europy	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze budowle Gdańska. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: żuraw. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1466, • postanowienia drugiego pokoju toruńskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: drugi pokój toruński. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie zmiany terytorialne Polski po wojnie trzynastoletniej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1454–1466. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wojna trzynastoletnia, spichlerz, • znaczenie dla Polski odzyskania dostępu do morza. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić zmiany gospodarcze na ziemiach polskich w związku z odzyskaniem Pomorza Gdańskiego, • opisać wygląd XVI-wiecznego Gdańska, • wyjaśnić, z czego wynikała potęga Gdańska. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: koga, Hanza. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd kogi.
13. O Akademii Krakowskiej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Mikołaja Kopernika. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: astronom. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umieścić w czasie odkrycie Mikołaja Kopernika. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: żak, Uniwersytet Jagielloński. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać życie krakowskiego żaka, • opisać odkrycie Mikołaja Kopernika. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1400, • okoliczności odnowienia Akademii Krakowskiej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: teolog, absolwent, teoria. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego odkrycie Mikołaja Kopernika zostało poddane krytyce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić przedmioty wykładane w Akademii Krakowskiej, • przedstawić poglądy uczonych w XV w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika.

			<ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o działalności Akademii Krakowskiej w XV w. 	na temat budowy wszechświata.	
Złoty wiek kultury polskiej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, królowej Bony, • ramy chronologiczne złotego wieku w kulturze polskiej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: czasy zygmunto-wskie, złoty wiek. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: arras. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wkład Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta w rozwój kultury polskiej w XVI w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1507, 1518. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować postać Zygmunta II Augusta. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polegał wpływ królowej Bony na rozwój kultury polskiej w XVI w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd zamku królewskiego na Wawelu i kaplicy Zygmuntowskiej.
14. Założyciel Zamościa	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, • główne budowle Zamościa. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: szlachta, wolna elekcja, Rzeczpospolita, mąż stanu. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Jana Zamoyskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1572, • przyczyny wojny Rzeczpospolitej z Moskwą. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Moskwa, magnat (magnateria), rozejm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegała różnica między rycerstwem a szlachtą. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1576, 1577–1582. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polegały zagrożenia związane z wolną elekcją. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z wojną Rzeczpospolitej z Moskwą, • wymienić urzędy sprawowane przez Jana Zamoyskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1580, 1581–1582, 1582, • postać: Iwana Groźnego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić cele polityczne Stefana Batorego, • omówić politykę prowadzoną przez Stefana Batorego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd XVI-wiecznego Zamościa, • uzasadnić tezę, że Jan Zamoyski był mężem stanu.
Warszawa stolicą Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Zygmunta III Wazy. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: srebrny wiek. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1587, 1596. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać rolę i znaczenie Krakowa oraz Warszawy 	

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: stolica. 			<p>w państwie polsko-litewskim.</p>	
15. Potop	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1655, 1660, • postaci: przeora Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: potop, wojna szarpana. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Częstochowę. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Jana Kazimierza, • postanowienia pokoju kończącego wojnę ze Szwecją. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: hetman, • znaczenie obrony Jasnej Góry dla przebiegu konfliktu ze Szwecją. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaki wpływ na przebieg potopu miała taktyka wojny szarpanej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1654, 1656, • postać: Karola X Gustawa. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: oddziały partyzanckie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny konfliktu Rzeczypospolitej ze Szwecją i z Moskwą w XVII w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać przebieg konfliktu między Rzeczypospolitą a Szwecją, • opisać przebieg obrony klasztoru na Jasnej Górze, • wyjaśnić przyczyny reakcji Polaków na wieść o ataku szwedzkim na klasztor. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać jak zakończył się konflikt Rzeczypospolitej z Moskwą, • opisać skutki wojen prowadzonych przez Rzeczypospolitą w XVII w.
16. Bitwa pod Wiedniem	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1683, • postać: Jana III Sobieskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: islam, muzułmanie, odsiecz Wiednia, husaria. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • usytuować w czasie wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego, • opisać wygląd pałacu w Wilanowie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1672, 1673, • postać: Kara Mustafy. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: sultan, imperium, Allah, wielki wezyr, janczar, • znaczenie zwycięstwa pod Wiedniem. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementy uzbrojenia husarza i janczara. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać przebieg oblężenia Wiednia, • porównać uzbrojenie husarza i janczara, • opisać prywatne życie Jana III Sobieskiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać organizację państwa tureckiego i jego cele polityczne.
W czasach Stanisława Augusta	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1764–1795, • postać: Stanisława Augusta Poniatowskiego. <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne zabytki znajdujące się w zespole pałacowo-parkowym w Łazienkach. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Augusta II Mocnego, Augusta III Sasa, Ignacego Krasickiego, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności wyboru Stanisława Poniatowskiego na króla Polski, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację Rzeczypospolitej w czasach saskich, • ocenić dokonania Stanisława Augusta

	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Łazienki Królewskie, czasy stanisławowskie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakim celu odbywały się obiady czwartkowe. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> wpływ Stanisława Augusta Poniatowskiego na kulturę polską w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne czasów saskich. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: czasy saskie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o wyglądzie Łazienek Królewskich i znajdujących się tam zabytkach. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać przebieg obiadów czwartkowych. 	<p>Poniatowskiego w dziedzinie kultury.</p>
17. Powstanie kościuszkowskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1772, 3 V 1791, 1793, 1794, 1795, postać: Tadeusza Kościuszki, państwa biorące udział w I, II i III rozbiórce Rzeczypospolitej, przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rozbiór, kosynierzy. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie ziemie odebrane Rzeczypospolitej w I, II i III rozbiórce. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> główne postanowienia Konstytucji 3 maja. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: patrioci, konstytucja, Naczelnik powstania, insurekcja. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności wybuchu i przebieg powstania kościuszkowskiego, wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania kościuszkowskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1792, X 1794, postać: Wojciecha Bartosa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja i II rozbioru Rzeczypospolitej, opisać okoliczności klęski powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny utraty niepodległości przez Polskę. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać okoliczności, w jakich doszło do I rozbioru Rzeczypospolitej, wyjaśnić znaczenie polskiego zwycięstwa pod Raclawicami. 	
18. Jak powstał Mazurek Dąbrowskiego?	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1797, postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, słowa Mazurka Dąbrowskiego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak doszło do wyemigrowania części Polaków z kraju po upadku powstania kościuszkowskiego, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Napoleona Bonaparte. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> co oznacza sformułowanie: „wolność, równość, braterstwo”. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> cele utworzenia Legionów Polskich we Włoszech. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać działalność Legionów Polskich we Włoszech. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1927. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić dokonania Legionów Polskich we Włoszech.

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: emigracja, Legiony Polskie we Włoszech. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odśpiewać trzy pierwsze zwrotki hymnu narodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności powstania Pieśni Legionów Polskich we Włoszech, • wyjaśnić, jak doszło do rozwiązania Legionów Polskich we Włoszech. 		
19. Powstanie styczniowe	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 22/23 I 1863, 1863, • postać: Romualda Traugutta. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Królestwo Polskie (Królestwo Kongresowe), branka, tajne państwo, • przyczyny wybuchu powstania listopadowego i powstania styczniowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym było tajne państwo. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1830, 1831, 1864. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Rząd Narodowy, • charakter powstania styczniowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować w przestrzeni powstanie styczniowe. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1799, 1815. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kongres wiedeński, konfiskata mienia, zsyłka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcjonowanie tajnego państwa. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać stosunek sił między Polakami a wojskiem rosyjskim w 1863 r., • opisać przebieg i okoliczności upadku powstania styczniowego. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego w latach 1815–1830, • opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego w latach 1815–1830.
O polską mowę	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1901, • cele rusyfikacji i germanizacji. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rusyfikacja, germanizacja, strajk szkolny we Wrześni. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Michała Drzymały. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób Polacy walczyli z rusyfikacją i z germanizacją. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny podjęcia przez władze rosyjskie polityki rusyfikacyjnej oraz przyczyny podjęcia przez władze niemieckie polityki germanizacyjnej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić działalność władz rosyjskich i władz niemieckich wobec Polaków. 	
20. Polska laureatka Nagrody Nobla	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Marii Skłodowskiej-Curie. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze wynalazki XIX w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację kobiet w XIX w., 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Alfreda Nobla, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać dzieciństwo Marii Skłodowskiej,

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Nagroda Nobla.		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać różnice w położeniu kobiet i mężczyzn w XIX w., • wyjaśnić, jak zmieniło się życie człowieka dzięki wynalazkom XIX w.	<ul style="list-style-type: none"> • największych wynalazców XIX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: pierwiastek. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Marii Skłodowskiej-Curie we Francji.	<ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o działalności naukowej Marii Skłodowskiej-Curie.
--	---	--	---	--	---

<p>21. Odzyskanie niepodległości</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 11 XI 1918, • postać: Józefa Piłsudskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do odzyskania przez Polskę niepodległości. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1914–1918. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co było przyczyną tzw. kryzysu przysięgowego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: VIII 1914. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: państwa centralne, ententa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić państwa wchodzące w skład wrogich obozów polityczno-wojskowych. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny wybuchu I wojny światowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polegała różnica między I wojną światową a wcześniejszymi konfliktami. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić działalność polityczną i wojskową Józefa Piłsudskiego. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: IV 1917, 1917. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać skutki I wojny światowej, • dostrzec związki między sytuacją międzynarodową podczas I wojny światowej a wydarzeniami na ziemiach polskich.
<p>Wojna polsko-radziecka</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1919–1921, 13–16 VIII 1920. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Rosja Radziecka, Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, • znaczenie polskiego zwycięstwa w Bitwie Warszawskiej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano Cudem nad Wisłą, • opisać przebieg wojny polsko-radzieckiej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1921. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kontratak, • cel powstania obrazu Jerzego Kossaka Cud nad Wisłą. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać symboliczne elementy ukazane na obrazie Cud nad Wisłą. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1917, II 1919. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: komunizm. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację w Rosji po przejściu władzy przez komunistów. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ideologię komunistyczną.
<p>22. Polskie osiągnięcia</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego, • główne budowle w Gdyni okresu międzywojennego, • przyczyny budowy Gdyni. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie Gdynię, magistralę kolejową, COP. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postanowienia konferencji pokojowej kończącej I wojnę światową dotyczące granic Polski. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: magistrala węglowa, Centralny Okręg Przemysłowy (COP), 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1922, 1926, 1937. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z czego wynikały trudności w integracji ziem polskich po rozbiorach. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności powstania portu i miasta Gdyni, • opisać architekturę Gdyni, • omówić proces tworzenia COP. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po odzyskaniu niepodległości.

		<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny powstania Centralnego Okręgu Przemysłowego. 			
23. Szare Szeregi	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1 IX 1939, 17 IX 1939, • postaci: Adolfa Hitlera, Aleksego Dawidowskiego „Alka”, Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, • jedną z przyczyn wybuchu II wojny światowej. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: okupacja, hitlerowcy, ruch oporu, Szare Szeregi, Armia Krajowa (AK). <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie państwa, które we IX 1939 r. zaatakowały Polskę. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1943, • najważniejsze akcje przeprowadzone przez Szare Szeregi. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mały sabotaż, Akcja pod Arsenalem. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić działalność Szarych Szeregów. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1941. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: obóz koncentracyjny, kryptonim. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność hitlerowców wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych, • omówić organizację Szarych Szeregów w czasie okupacji niemieckiej. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację ruchu oporu na ziemiach polskich, • opisać cele i przebieg wybranych akcji przeprowadzonych przez Szare Szeregi. 	
24. O żołnierzach niezłomnych	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1944, 8 V 1945, • postaci: Józefa Stalina, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rząd londyński (emigracyjny), żołnierze niezłomni (wyklęci). 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plany Stalina wobec Polski. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki” w czasie wojny. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1943. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bezwarunkowa kapitulacja. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać w jaki sposób Stalin realizował swoje plany wobec Polski, • przedstawić okoliczności zakończenia II wojny światowej. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tragedię żołnierzy niezłomnych prowadzących walkę z komunistami w Polsce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności aresztowania, procesu i śmierci Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki”. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Urząd Bezpieczeństwa. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sposoby walki komunistów z przeciwnikami.

<p>25. Papież Polak</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1978–2005, • postać: Karola Wojtyły. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL). 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1920, 1978, • postać: Stefana Wyszyńskiego. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność Karola Wojtyły jako papieża Jana Pawła II. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1946, 1956. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prymas, odwilż. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny odwilży i wskazać jej główne przejawy. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powód, dla którego władze komunistyczne dążyły do podporządkowania sobie wszystkich organizacji w Polsce. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać życie Karola Wojtyły. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację w państwie polskim po przejęciu władzy przez komunistów.
<p>26. Pokojowa rewolucja „Solidarności”</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 31 VIII 1980, 13 XII 1981, 1989, • postaci: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”, stan wojenny, rozmowy okrągłego stołu. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie były skutki rozmów okrągłego stołu. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 14 VIII 1980, • wybrane żądania robotników zawarte w 21 postulatach. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: postulaty, walka bez przemocy. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegała walka bez przemocy. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: internowani. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek władz komunistycznych do „Solidarności”, • opisać okoliczności wprowadzenia i przebieg stanu wojennego w Polsce. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1981, 1983. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać przebieg strajku robotników w Stoczni Gdańskiej, • dostrzec krajowy i międzynarodowy odzew, jaki wywołała walka bez przemocy. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić gospodarcze skutki rządów komunistów.

Roczny plan pracy z historii dla klasy 5 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”

Wymagania na poszczególne oceny

* Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Pierwsze cywilizacje						
1. Życie pierwszych ludzi	<ul style="list-style-type: none"> • pochodzenie człowieka • różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia • życie człowieka pierwotnego • epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza • początki rolnictwa i udomowienie zwierząt • dawne i współczesne sposoby wytopienia żelaza • terminy: pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak – opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym – potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt – wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych	– poprawnie posługuje się terminami: pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza – przedstawia, skąd wywodzą się praludzie – opisuje życie ludzi pierwotnych – charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszenia ognia przez człowieka	– porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – przedstawia dawne i współczesne sposoby wytopienia żelaza	– wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej – wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty	– wyjaśnia pojęcie ewolucji – charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach
2. Miasta- państwa Mezopotamii	<ul style="list-style-type: none"> • Mezopotamia jako kolebka cywilizacji • znaczenie wielkich rzek dla rozwoju najstarszych cywilizacji • osiągnięcia cywilizacyjne mieszkańców Mezopotamii 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks – wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka – wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii – wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb	– poprawnie posługuje się terminami: cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki – samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon	– opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji – charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii – wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym	– objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym – tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa	– przedstawia kraje leżące obecnie na obszarze dawnej Mezopotamii – wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii

	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie pierwszych państw • zajęcia różnych grup społecznych • Kodeks Hammurabiego • terminy: cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki 		– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii			
3. W Egipcie faraonów	<ul style="list-style-type: none"> • Egipt jako przykład starożytnej cywilizacji • Egipt darem Nilu • osiągnięcia cywilizacji egipskiej • struktura społeczna • wierzenia Egipcjan jako przykład religii politeistycznej • terminy: faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: piramida, faraon</p> <p>– wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil</p> <p>– opisuje wygląd piramid</p> <p>– porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej</p> <p>– opisuje zakres władzy faraona</p>	<p>– wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej</p> <p>– przedstawia strukturę społeczną Egiptu</p> <p>– podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan</p>	<p>– wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny</p> <p>– opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy</p>	<p>– opisuje etapy pochówku faraonów</p> <p>– charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel</p>
4. W starożytnym Izraelu	<ul style="list-style-type: none"> • judaizm jako przykład religii monoteistycznej • biblijne dzieje Izraelitów • Dekalog i Tora • postaci biblijne: Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon • terminy: judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Tora, Żydzi, Dekalog</p> <p>– wyjaśnia, o czym opowiada Biblia</p> <p>– wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska</p> <p>– wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę</p> <p>– wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem</p>	<p>– opisuje główne etapy historii Izraelitów</p> <p>– charakteryzuje judaizm</p> <p>– porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela</p>	<p>– charakteryzuje dokonania najważniejszych przywódców religijnych i politycznych Izraela (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon)</p> <p>– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem</p>	<p>– wyjaśnia terminy: synagoga, rabin</p> <p>– podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce</p>

	plemię, Palestyna, prorok, Świątynia Jerozolimska					
5. Cywilizacje Indii i Chin	<ul style="list-style-type: none"> osiągnięcia cywilizacyjne Dalekiego Wschodu system kastowy w Indiach cywilizacja Doliny Indusu terminy: Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński</p> <p>– wskazuje na mapie: Indie, Chiny</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego jedwab i porcelana były towarami poszukiwanymi na Zachodzie</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Daleki Wschód, Ariowie, kasta, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</p> <p>– wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu</p> <p>– wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej</p> <p>– wyjaśnia, kiedy narodziło się cesarstwo chińskie</p>	<p>– opisuje system kastowy w Indiach</p> <p>– charakteryzuje wierzenia hinduistyczne</p>	<p>– charakteryzuje rolę Jedwabnego Szlaku w kontaktach między Wschodem a Zachodem</p> <p>– przedstawia terakotową armię jako zabytek kultury chińskiej</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie: rzeki: Indus, Huang He, Jangcy</p>	<p>– charakteryzuje buddyzm</p> <p>– opowiada o filozofii Konfucjusza</p>
6. Od hieroglifów do alfabetu	<ul style="list-style-type: none"> powstanie pisma i jego znaczenie dla rozwoju cywilizacji pismo a prehistoria i historia terminy: papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne</p> <p>– wyjaśnia, do czego służy pismo</p> <p>– charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisania wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka</p> <p>– porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne</p> <p>– wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią</p> <p>– omawia przyczyny wynalezienia pisma</p>	<p>– wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania doświadczeń</p> <p>– przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły</p> <p>– wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe</p> <p>– przedstawia genezę współczesnego pisma polskiego</p> <p>– wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego</p>	<p>– podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny</p> <p>– opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse’a, język migowy)</p>

* Tajemnice sprzed wieków – Jak odczytano pismo Egipcjan?	<ul style="list-style-type: none"> wyprawa Napoleona do Egiptu hieroglify – litery czy słowa? postaci: Jean F. Champollion terminy: Kamień z Rosetty 	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego po wielu stuleciach ludzie nie potrafili odczytać hieroglifów	– wyjaśnia, na czym polegały trudności w odczytaniu hieroglifów	– charakteryzuje i przedstawia znaczenie Kamienia z Rosetty – wyjaśnia, jak udało się odczytać hieroglify	– przedstawia postać oraz dokonania Jeana F. Champolliona	– wyjaśnia, jaki był wpływ wyprawy Napoleona do Egiptu oraz odczytania hieroglifów na pojawienie się egiptologii
Rozdział 2. Starożytna Grecja						
1. Demokratyczne Ateny	<ul style="list-style-type: none"> warunki naturalne Grecji życie w greckiej polis cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej Perykles – najwybitniejszy przywódca demokratycznych Aten terminy: Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora postaci historyczne: Perykles 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: demokracja, zgromadzenie ludowe – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten	– poprawnie posługuje się terminami: Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora – wskazuje na mapie: Grecję, Ateny – wyjaśnia znaczenie terminu demokracja i charakteryzuje demokrację ateńską	– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) – wyjaśnia, kim był Perykles – opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach	– wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną	– wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego
*2. Sparta i wojny z Persami	<ul style="list-style-type: none"> ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty cechy i etapy wychowania spartańskiego powstanie i rozwój imperium perskiego wojny grecko-perskie terminy: Persowie, danina, sojusz, hoplita, falanga 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: danina, sojusz – przy pomocy nauczyciela przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego	– poprawnie posługuje się terminami: danina, sojusz, hoplita, falanga – przedstawia cele i charakter wychowania spartańskiego – wyjaśnia, dlaczego Spartan uważano za najlepszych wojowników greckich – wskazuje na mapie: Spartę, Persję	– charakteryzuje ustrój i społeczeństwo starożytnej Sparty – posługuje się wyrażeniami: spartańskie warunki, mówić lakonicznie – wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich – wskazuje na mapie: Maraton, Termopile, Salaminę	– opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy – wyjaśnia genezę biegów maratońskich – tłumaczy znaczenie zwrotu: wrócić z tarczą lub na tarczy	– porównuje ustroje Aten i Sparty – opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa

	<ul style="list-style-type: none"> wydarzenia: bitwa pod Maratonem, bitwa pod Termopilami, bitwa pod Salaminą postaci historyczne: Dariusz, Kserkses, Leonidas 		– wyjaśnia, kim byli Dariusz, Kserkses i Leonidas	– zaznacza na osi czasu daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e.		
3. Bogowie i mity	<ul style="list-style-type: none"> wierzenia starożytnych Greków mit greckie najważniejsi greccy bogowie: Zeus, Hera, Posejdon, Afrodyta, Atena, Hades, Hefajstos, Ares, Apollo, Hermes Homer i jego dzieła – Iliada i Odyseja terminy: Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, wojna trojańska, koń trojański postać historyczna: Homer 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: mity, heros – przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich	– poprawnie posługuje się terminami: Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, koń trojański – przedstawia wierzenia starożytnych Greków – wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję – wyjaśnia, kim był Homer	– charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali – omawia różne mity greckie – przedstawia treść Iliady i Odysei – wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: koń trojański	– opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków – omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków	– wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantalosa, nić Ariadny – opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi
4. Kultura starożytnej Grecji	<ul style="list-style-type: none"> wspólne elementy w kulturze greckich polis najważniejsze dokonania sztuki greckiej narodziny teatru greckiego znaczenie filozofii w starożytnej Grecji i najwybitniejsi filozofowie grecka matematyka i medycyna rola sportu w życiu starożytnych Greków 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion – opisuje rolę sportu w codziennym życiu – przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów	– poprawnie posługuje się terminami: Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski – wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji – opisuje charakter antycznych igrzysk	– opisuje charakter i cele antycznego teatru – przedstawia dokonania nauki greckiej – objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli – wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles – zaznacza na osi czasu datę: 776 r. p.n.e.	– przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich – porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi	– charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym – przybliża postać i dokonania Archimedesasa – podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę

	<ul style="list-style-type: none"> terminy: Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski postaci historyczne: Fidiasz, Myron, Ajschylos, Sofokles, Eurypides, Arystofanes, Sokrates, Platon, Arystoteles, Hipokrates, Pitagoras, Tales z Miletu 		sportowych			
*5. Imperium Aleksandra Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> podboje Aleksandra Wielkiego wojna z Persją (bitwy nad rzeczką Granik, pod Issos i pod Gaugamela) wyprawa Aleksandra do Indii kulturowe skutki podbojów Aleksandra Wielkiego terminy: imperium, falanga macedońska, węzeł gordyjski, hellenizacja, kultura hellenistyczna postaci historyczne: Filip II, Aleksander Macedoński (Wielki) 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: imperium</p> <p>– uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim”</p> <p>– określa, na jakim obszarze toczyły się opisywane wydarzenia</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: imperium, węzeł gordyjski, hellenizacja</p> <p>– wskazuje na mapie: Macedonię, Persję, Indie i Aleksandrię w Egipcie</p> <p>– opisuje przebieg kampanii perskiej Aleksandra Macedońskiego</p> <p>– opisuje dokonania Filipa II i Aleksandra Macedońskiego (Wielkiego)</p>	<p>– wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej</p> <p>– przedstawia skutki podbojów Aleksandra</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 333 r. p.n.e., 331 r. p.n.e.</p> <p>– posługuje się terminami: falanga macedońska, kultura hellenistyczna</p>	<p>– omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej</p> <p>– charakteryzuje sposób walki wojsk Aleksandra Macedońskiego</p>	<p>– przedstawia siedem cudów świata</p> <p>– wymienia państwa, które leżą dziś na terenach podbitych przez Aleksandra Wielkiego</p>
* Tajemnice sprzed wieków – Jak wyglądała latarnia morska na Faros?	<ul style="list-style-type: none"> siedem cudów świata konstrukcja latarni morskiej na Faros 	<p>– wyjaśnia, dlaczego w przeszłości ludzie mieli problem ze wznoszeniem wysokich budowli</p>	<p>– przedstawia, w jaki sposób działała latarnia w starożytności</p>	<p>– opisuje losy latarni na Faros</p>	<p>– charakteryzuje siedem cudów świata</p>	<p>– omawia inny wybrany obiekt z listy siedmiu cudów świata starożytnego</p>
Rozdział III. Starożytny Rzym						

<p>1. Ustrój starożytnego Rzymu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • legendarne początki państwa rzymskiego • zasady ustrojowe republiki rzymskiej • społeczeństwo starożytnego Rzymu • dokonania Gajusza Juliusza Cezara • upadek republiki • powstanie cesarstwa rzymskiego • terminy: Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz • postaci legendarne i historyczne: Romulus i Remus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: dyktator, cesarz</p> <p>– wskazuje na mapie: Rzym</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</p> <p>– przedstawia legendarne początki Rzymu</p> <p>– wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński</p> <p>– omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta</p>	<p>– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy</p> <p>– przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich</p> <p>– opisuje konflikt społeczny między patrycjuszami a plebejuszami</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.</p>	<p>– omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej</p> <p>– porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej</p>	<p>– wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu republika przez Rzymian i współcześnie</p> <p>– przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski</p>
<p>2. Imperium Rzymskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podboje rzymskie • Imperium Rzymskie i jego prowincje • organizacja armii rzymskiej • podział cesarstwa • upadek cesarstwa zachodniorzymskiego • terminy: Kartagina, prowincja, limes, legiony, legioniści, Imperium Rzymskie, pax Romana, romanizacja, barbarzyńcy, Germanie, Konstantynopol, Hunowie, wielka 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: prowincja, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów</p> <p>– przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: prowincja, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów</p> <p>– wymienia główne prowincje Imperium Rzymskiego</p> <p>– wskazuje na mapie: Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol</p> <p>– omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego</p>	<p>– opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie</p> <p>– opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e.</p> <p>– zna postać cesarza Konstantyna Wielkiego</p>	<p>– wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium</p> <p>– wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy</p>	<p>– przedstawia postać Hannibala i wojny puniczne</p> <p>– pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie</p> <p>– przybliży postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera</p>

	wędrowka ludów					
3. Życie w Wiecznym Mieście	<ul style="list-style-type: none"> • Rzym jako stolica imperium i Wieczne Miasto • życie codzienne i rozrywki w Rzymie • podział społeczeństwa rzymskiego • wierzenia religijne Rzymian i najważniejsze bóstwa • terminy: bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</p> <p>– przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu</p> <p>– omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</p> <p>– wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały</p> <p>– charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem</p> <p>– opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum</p> <p>– wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: chleba i igrzysk!</p>	<p>– przedstawia pozostałości Pompejów i Herculanium jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności</p>
4. Dokonania starożytnych Rzymian	<ul style="list-style-type: none"> • Rzymianie jako wielcy budownicowie • kultura i sztuka starożytnego Rzymu jako kontynuacja dokonań antycznych Greków • prawo rzymskie i jego znaczenie dla funkcjonowania państwa • najważniejsze budowle w starożytnym Rzymie • terminy: kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana • postaci historyczne: Wergiliusz, Horacy 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</p> <p>– wyjaśnia powiedzenie: Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</p>	<p>– uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie potrafili czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów</p> <p>– omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej</p> <p>– wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu</p> <p>– omawia dokonania Wergiliusza i Horacego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa</p>	<p>– opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie</p> <p>– ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź</p>

<p>5. Początki chrześcijaństwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jezus z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej • przyczyny prześladowania chrześcijan w starożytnym Rzymie • rola świętych Pawła i Piotra w rozwoju chrześcijaństwa • Edykt mediolański i zakończenie prześladowań chrześcijan w cesarstwie • terminy: Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański • postaci historyczne: Jezus z Nazaretu, święty Piotr, święty Paweł z Tarsu, Konstantyn Wielki 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</p> <p>– charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa</p> <p>– wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan</p> <p>– omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego</p>	<p>– wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa</p> <p>– wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.</p>	<p>– opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie</p> <p>– wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem</p>	<p>– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)</p>
<p>* Tajemnice sprzed wieków – Bursztynowy szlak</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rola szlaków handlowych w starożytności • bursztyn i jego znaczenie dla starożytnych Rzymian • kontakty handlowe Rzymian z wybrzeżem Bałtyku 	<p>– wskazuje na mapie: przebieg bursztynowego szlaku (Pruszcz Gdański, Kalisz, Brama Morawska)</p> <p>– wyjaśnia, czym jest bursztyn i do czego się go stosuje</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego bursztyn był ceniony przez Rzymian</p>	<p>– wyjaśnia rolę szlaków handlowych</p>	<p>– podaje argumenty za twierdzeniem i przeciwnemu, że miasto Kalisz istniało w starożytności</p>	<p>– opisuje, jakie ludy żyły na ziemiach polskich w okresie funkcjonowania bursztynowego szlaku</p>
<p>Rozdział IV. Początki średniowiecza</p>						

<p>1. Bizancjum w czasach świetności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • cesarstwo bizantyjskie pod panowaniem Justyniana I Wielkiego • dokonania Justyniana I Wielkiego • Konstantynopol jako Nowy Rzym • tradycja grecka w Bizancjum • osiągnięcia naukowe Bizantyjczyków • upadek Konstantynopola, jego przyczyny i skutki • terminy: Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika • postaci historyczne: Justynian I Wielki 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: ikona, freski, mozaika</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</p> <p>– wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego</p> <p>– tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem</p> <p>– wyjaśnia znaczenie wyrażenia bizantyjski przepych</p>	<p>– wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego</p> <p>– charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce</p> <p>– podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego</p> <p>– zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r.</p> <p>– zna postać Justyniana I Wielkiego</p> <p>– omawia dokonania Justyniana I Wielkiego</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola</p> <p>– uzasadnia twierdzenie, że Bizancjum połączyło w nauce tradycję zachodniorzymską i grecką</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw</p>	<p>– wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią</p> <p>– opisuje, jakie zmiany w bazylice Hagia Sofia zostały dokonane przez muzułmanów</p>
<p>2. Arabowie i początki islamu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pochodzenie Arabów • działalność Mahometa i narodziny islamu • religia muzułmańska i jej zasady • dżihad i podboje Arabów • kultura i nauka arabska • terminy: oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski • postaci historyczne: Mahomet 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: oaza, islam, Allah, Koran, meczet</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</p> <p>– omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów</p> <p>– wskazuje na mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności</p>	<p>– przedstawia postać i działalność Mahometa</p> <p>– omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu</p> <p>– charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu</p> <p>– zaznacza na osi czasu datę: 622 r.</p>	<p>– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem</p> <p>– podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków</p>	<p>– wyjaśnia, jak zmieniło się nastawienie części muzułmanów do innych kultur w średniowieczu i współcześnie</p> <p>– ocenia potrzebę tolerancji religijnej</p> <p>– wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzania czasu między chrześcijaństwem a islamem</p>

<p>3. Nowe państwa w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie państwa Franków • cesarstwo Karola Wielkiego • rozwój kultury i nauki w państwie Karola Wielkiego • traktat w Verdun i jego skutki – nowe państwa w Europie • Rzesza Niemiecka • terminy: Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka • postaci historyczne: Chlodwig, Karol Młot, Pepin Mały, Karol Wielki, Otton I 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: dynastia, cesarstwo, możnowładca</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</p> <p>– wskazuje na mapie: zasięg terytorialny państwa Franków w czasach Karola Wielkiego, Akwizgran i Rzym</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów</p> <p>– charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego</p> <p>– przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 843 r., 962 r.</p> <p>– omawia dokonania: Chlodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Karola Wielkiego i Ottona I</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej</p> <p>– tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy</p>	<p>– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”</p>
<p>4. Konflikt papieża z cesarstwem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wielka schizma wschodnia i jej skutki • spór o inwestyturę między cesarzem a papieżem w XI w. • Canossa jako miejsce pokuty cesarza Henryka IV • konkordat wormacki i jego postanowienia • terminy: dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: prawosławie, ekskomunika</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</p> <p>– wyjaśnia konsekwencje ekskomunikacji cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie</p> <p>– przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej</p> <p>– wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne</p> <p>– przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w.</p> <p>– przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę</p> <p>– omawia przykładowe różnice pomiędzy Kościołem katolickim a prawosławnym</p>	<p>– przedstawia okoliczności utworzenia Państwa Kościelnego</p>

SZKOŁA PODSTAWOWA im. gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza w Nowym Borku

	<ul style="list-style-type: none"> • postaci historyczne: papież Grzegorz VII, cesarz Henryk IV 					
5. Wyprawy krzyżowe	<ul style="list-style-type: none"> • zajęcie Ziemi Świętej przez Turków • synod w Clermont • krucjaty • utworzenie Królestwa Jerozolimskiego • powstanie zakonów rycerskich: templariuszy, joannitów i Krzyżaków • upadek twierdzy Akka • skutki wypraw krzyżowych • terminy: Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie • postaci historyczne: papież Urban II 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</p> <p>– opisuje wygląd rycerzy zakonnych</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Ziemia Święta, synod, krucjaty, krzyżowcy, zakony rycerskie</p> <p>– wyjaśnia przyczyny ogłoszenia krucjat</p> <p>– wskazuje na mapie: Ziemię Świętą i trasy wybranych krucjat</p> <p>– omawia skutki pierwszej krucjaty</p>	<p>– przedstawia zakony templariuszy, joannitów i Krzyżaków oraz ich zadania</p> <p>– opisuje skutki wypraw krzyżowych</p> <p>– przedstawia postać Urbana II</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1096 r., 1291 r.</p>	<p>– omawia okoliczności zlikwidowania zakonu templariuszy</p>	<p>– przedstawia informacje, które z zakonów rycerskich funkcjonują współcześnie i jaka obecnie jest ich rola</p> <p>– ocenia rolę krucjat w kształtowaniu się relacji między chrześcijanami a muzułmanami</p>
* Tajemnice sprzed wieków – Skarb templariuszy	<ul style="list-style-type: none"> • zakon templariuszy i jego funkcje po zakończeniu krucjat • wzrost znaczenia i bogactwa templariuszy • przyczyny kasacji zakonu • polskie posiadłości templariuszy 	<p>– wyjaśnia, do jakich celów został powołany zakon templariuszy</p>	<p>– przedstawia genezę bogactwa templariuszy</p> <p>– opisuje mit skarbu templariuszy</p>	<p>– przedstawia dzieje templariuszy po upadku Królestwa Jerozolimskiego</p> <p>– opisuje losy ostatniego mistrza zakonu Jakuba de Molay</p>	<p>– przedstawia legendę o św. Graalu</p>	<p>– wskazuje posiadłości zakonu na obszarze dzisiejszej Polski</p>

Rozdział V. Społeczeństwo średniowiecza

1. System feudalny	<ul style="list-style-type: none"> • podział na seniorów i wasali • społeczna drabina feudalna • podział społeczeństwa średniowiecznego na stany • terminy: feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: senior, wasal, hold lenny, przywilej</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</p> <p>– przedstawia, jak wyglądał hold lenny</p> <p>– wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym</p>	<p>– omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym</p> <p>– opisuje zależność między seniorem a wasalem</p>	<p>– wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane</p>	<p>– wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie</p>
2. Epoka rycerzy	<ul style="list-style-type: none"> • ideał rycerza i jego obowiązki • od paza do rycerza • życie codzienne rycerzy • elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza • kultura rycerska • elementy wyposażenia średniowiecznego rycerza • terminy: rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: rycerz, herb, kopia, ostrogi</p> <p>– opisuje uzbrojenie rycerzy</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</p> <p>– charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego</p> <p>– wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem</p> <p>– opisuje uzbrojenie rycerskie</p>	<p>– opisuje życie codzienne rycerstwa</p> <p>– przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego</p> <p>– opisuje ceremonię pasowania na rycerza</p>	<p>– przedstawia historię najsłynniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa</p>	<p>– przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu</p>
* Tajemnice sprzed wieków – Dlaczego rycerze brali udział w turniejach?	<ul style="list-style-type: none"> • rola turniejów rycerskich • przebieg turniejów • konsekwencje zwycięstwa i porażki w turnieju • obyczajowość turniejowa 	<p>– przy pomocy nauczyciela omawia, z jakimi konsekwencjami wiązała się porażka w turnieju</p>	<p>– przedstawia, w jaki sposób byli nagradzani zwycięzcy turniejów</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego rycerze byli skłonni uczestniczyć w turniejach</p>	<p>– opisuje przebieg turniejów rycerskich</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego współczesna młodzież organizuje się w bractwa rycerskie i kultywuje tradycję rycerską; podaje przykład takiego bractwa</p>
3. Średniowieczne miasto i wieś	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie osad rzemieślniczych i kupieckich 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: kupcy, rzemieślnicy, rynek,</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: gród, osada targowa, lokacja,</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi</p>	<p>– opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczański w Polsce</p>	<p>– przedstawia historię i okoliczności założenia</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • lokacje miast i wsi • samorząd miejski i jego organy • społeczeństwo miejskie • organa samorządu wiejskiego • wygląd średniowiecznego miasta • zajęcia ludności wiejskiej • terminy: gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, plug, radło, brona 	<p>targi, ratusz, plug, radło, brona</p> <p>– porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi</p>	<p>zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, plug, radło, brona</p> <p>– opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta</p> <p>– charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast</p> <p>– opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej</p>	<p>– przedstawia organy samorządu miejskiego</p> <p>– charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka</p>	<p>– znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości</p>	<p>najstarszych miast w regionie</p>
4. Kościół w średniowieczu	<ul style="list-style-type: none"> • duchowni w średniowieczu, ich przywileje i obowiązki • religijność doby średniowiecza • średniowieczne zakony: benedyktyni, cystersi, franciszkanie, dominikanie • życie w średniowiecznym klasztorze • średniowieczne szkolnictwo • terminy: zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: zakon, klasztor, uniwersytet</p> <p>– przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację</p> <p>– wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</p> <p>– charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu</p> <p>– opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym</p>	<p>– przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne</p> <p>– wyjaśnia określenie benedyktyńska praca</p> <p>– charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo</p> <p>– porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne</p> <p>– przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu</p>	<p>– porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze</p> <p>– wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapitułarz</p>	<p>– znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku</p> <p>– opisuje jeden z klasztorów działających w Polsce, wyjaśnia, jakiego zgromadzenia jest siedzibą, i przedstawia w skrócie dzieje tego zgromadzenia</p>

	<p>dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać historyczna: święty Franciszek z Asyżu 					
5. Sztuka średniowiecza	<ul style="list-style-type: none"> • rola sztuki w średniowieczu • znaczenie biblii pauperum • styl romański i jego cechy • styl gotycki i jego charakterystyczne elementy • rzeźba i malarstwo średniowieczne • pismo i miniatury w rękopisach • zabytki średniowieczne w Polsce • terminy: biblia pauperum, styl romański, styl gotycki, katedra, portal, sklepienie, witraże, luki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: katedra, witraże, miniatura</p> <p>– przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce</p> <p>– wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, luki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</p> <p>– wyjaśnia, czym była i jakie zadania spełniała biblia pauperum</p>	<p>– charakteryzuje styl romański</p> <p>– omawia cechy stylu gotyckiego</p>	<p>– porównuje styl gotycki i romański</p> <p>– przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego</p>	<p>– znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju</p>
Rozdział VI. Polska pierwszych Piastów						
I. Zanim powstała Polska	<ul style="list-style-type: none"> • najstarsze osadnictwo na ziemiach polskich w świetle wykopalisk archeologicznych • gród w Biskupinie • Słowianie w Europie i ich kultura • wierzenia dawnych Słowian 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: wielka wędrówka ludów, plemię</p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo</p>	<p>– przedstawia najstarsze państwa słowiańskie</p> <p>– wymienia państwa słowiańskie, które przyjęły chrześcijaństwo w obrządku łacińskim, oraz te, które przyjęły je w obrządku greckim</p>	<p>– podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób powstał alfabet słowiański</p>	<p>– wymienia pozostałości bytowania ludów przed-słowiańskich na ziemiach polskich</p> <p>– przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • pierwsze państwa słowiańskie • plemiona słowiańskie na ziemiach polskich • terminy: kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie • postaci historyczne: święty Cyryl i święty Metody 		<p>Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie</p> <p>– przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich</p> <p>– charakteryzuje wierzenia Słowian</p> <p>– wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich</p>	<p>– wyjaśnia rolę, jaką w rozwoju państw słowiańskich odegrali święci Cyryl i Metody</p>		<p>w obrządku greckim lub łacińskim</p>
2. Mieszko I i początki Polski	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój państwa Polan • dynastia Piastów • panowanie Mieszka I • małżeństwo Mieszka z Dobrawą • chrzest Polski i jego skutki • konflikt z margrabią Hodonem i bitwa pod Cedynią • terminy: książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex • postaci historyczne: Mieszko I, Dobrawa 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: książę, dynastia</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski</p> <p>– opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r.</p> <p>– wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I</p>	<p>– przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I</p> <p>– wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I</p> <p>– opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami</p>	<p>– uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski</p>	<p>– omawia dokument Dagome iudex i jego wartość jako źródła historycznego</p> <p>– przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich</p>
3. Polska Bolesława Chrobrego	<ul style="list-style-type: none"> • misja biskupa Wojciecha i jej skutki • zjazd gnieźnieński i jego konsekwencje 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: arcybiskupstwo, koronacja</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Miłsko,</p>	<p>– przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim</p>	<p>– wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie niezależnej organizacji na ziemiach polskich • stosunki Bolesława Chrobrego z sąsiadami • koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski i jej znaczenie • terminy: relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Milsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja • postaci historyczne: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III 	<p>koronacji Bolesława Chrobrego</p>	<p>Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja – opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów</p> <p>– wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite</p> <p>– omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.</p>	<p>– opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami</p>	<p>– opisuje Drzwi Gnieźnieńskie jako przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski</p>	<p>przez Bolesława Chrobrego</p>
<p>4. Kryzys i odbudowa państwa polskiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kryzys państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego • panowanie Mieszka II • reformy Kazimierza Odnowiciela • Kraków stolicą państwa • polityka zagraniczna Bolesława Śmiałego • koronacja Bolesława Śmiałego • konflikt króla z biskupem Stanisławem i jego skutki • terminy: insygnia królewskie • postaci historyczne: Mieszko II, Kazimierz 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: insygnia królewskie</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminem: insygnia królewskie</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</p> <p>– wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela</p> <p>– omawia działalność: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława</p> <p>– zaznacza na osi czasu datę: 1076 r.</p>	<p>– opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego</p> <p>– ocenia postawę Bezpryma</p> <p>– przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego</p> <p>– charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego</p>	<p>– opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem</p>	<p>– wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego</p> <p>– ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego</p>

	Odnowiciel, Bolesław Śmiały, biskup Stanisław					
5. Rządy Bolesława Krzywoustego	<ul style="list-style-type: none"> • rządy Władysława Hermana i Sieciecha • podział władzy między synów Władysława Hermana • bratobójcza wojna między Bolesławem i Zbigniewem • najazd niemiecki na ziemie polskie i obrona Głogowa • podbój Pomorza przez Bolesława Krzywoustego • testament Krzywoustego i jego założenia • terminy: palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy • postaci historyczne: Władysław Herman, Sieciech, Zbigniew, Bolesław Krzywousty 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: senior i juniorzy, zasada senioratu	<p>– poprawnie posługuje się terminami: palatyn (wojewoda), testament, zasada senioratu, senior i juniorzy</p> <p>– wskazuje na mapie: państwo Bolesława Krzywoustego</p> <p>– opisuje postaci: Władysława Hermana, Sieciecha, Bolesława Krzywoustego i Zbigniewa</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1109 r. i 1138 r.</p>	<p>– opisuje rządy Władysława Hermana i rolę Sieciecha w jego państwie</p> <p>– przedstawia przebieg konfliktu między Bolesławem a Zbigniewem</p> <p>– opisuje niemiecki najazd w 1109 r. i obronę Głogowa</p> <p>– przedstawia sukcesy Krzywoustego w walkach z Pomorzanami</p> <p>– omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego</p>	<p>– ocenia postawę Bolesława wobec brata</p> <p>– wyjaśnia zasadę senioratu</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki dla państwa mogą mieć wewnętrzne spory o tron</p>	<p>– przedstawia postać Galla Anonima</p> <p>– wyjaśnia znaczenie dostępu państwa do morza</p> <p>– ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu</p>
6. Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów	<ul style="list-style-type: none"> • grody i ich funkcje • życie w grodzie i na podgrodziu • sposoby uprawy roli na ziemiach polskich • podział społeczeństwa w państwie pierwszych Piastów • zakres władzy panującego • powinności poddanych 	<p>– posługuje się terminami: gród, podgrodzie, danina, posługi</p> <p>– przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu</p> <p>– opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: gród, podgrodzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna</p> <p>– charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim</p> <p>– omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów</p>	<p>– przedstawia charakter drużyny książęcej</p> <p>– wyjaśnia powinności ludności względem władcy</p>	– wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza	– wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych

	<p>wobec władcy</p> <ul style="list-style-type: none"> • powstanie rycerstwa w Polsce • terminy: metoda żarowa, gród, podgródzie, prawo książęce, danina, usługi, osada służebna, wojowie, drużyna książęca 					
* Tajemnice sprzed wieków – Kto spisywał dzieje Polski?	<ul style="list-style-type: none"> • źródła historyczne dotyczące początków państwa polskiego • obiektywizm i prawda historyczna 	<p>– wymienia nazwy źródeł historycznych dotyczących dziejów państwa polskiego za panowania pierwszych Piastów</p> <p>– tłumaczy konieczność weryfikacji prawdziwości źródeł historycznych</p>	<p>– przedstawia dokonania postaci: Galla Anonima i Wincentego Kadłubka</p>	<p>– omawia teorie dotyczące pochodzenia Galla Anonima</p> <p>– wymienia przyczyny powstania kronik</p>	<p>– określa ramy chronologiczne wydarzeń opisanych w kronikach Galla Anonima i Wincentego Kadłubka</p>	<p>– przedstawia przykład innej średniowiecznej kroniki polskiej</p>
Rozdział VII. Polska w XIII–XV wieku						
I. Rozbicie dzielnicowe	<ul style="list-style-type: none"> • walki wewnętrzne między książętami piastowskimi o prymat w Polsce • utrwalenie rozbicia dzielnicowego • osłabienie Polski na arenie międzynarodowej • sprowadzenie Krzyżaków do Polski • najazdy Mongołów i bitwa pod Legnicą • przemiany społeczne i gospodarcze w okresie rozbicia dzielnicowego 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</p> <p>– charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego</p> <p>– wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego</p> <p>– omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada</p>	<p>– opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia</p> <p>– omawia skutki rozbicia dzielnicowego</p> <p>– opisuje kolonizację na ziemiach polskich</p>	<p>– przedstawia historię zakonu krzyżackiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu</p>	<p>– charakteryzuje sposób walki Mongołów</p> <p>– przedstawia dynastie panującą na Pomorzu Gdańskim w okresie rozbicia dzielnicowego</p>

	<ul style="list-style-type: none"> terminy: rozbięcie dzielnicowe, dzielnic senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka postaci historyczne: Władysław Wygnaniec, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Henryk Pobożny 		<p>Mazowieckiego, Henryka Pobożnego</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r., 1241 r.</p>			
2. Zjednoczenie Polski	<ul style="list-style-type: none"> koronacja i śmierć Przemysła II panowanie Wacława II rola arcybiskupów gnieźnieńskich i jednolitej organizacji kościelnej w zjednoczeniu dzielnic polskich przejęcie władzy przez Władysława Łokietka i jego koronacja rzędy Władysława Łokietka konflikt Łokietka z Krzyżakami i bitwa pod Płowcami terminy: starosta, Szczerbiec postaci historyczne: Przemysł II, arcybiskup Jakub Świnka, Wacław II, Władysław Łokietek 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: starosta, Szczerbiec</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: starosta, Szczerbiec</p> <p>– wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków</p> <p>– omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Wacława II, Władysława Łokietka</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r.</p>	<p>– przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II</p> <p>– opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie</p> <p>– przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju</p> <p>– opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami</p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki</p>	<p>– przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju</p>
3. Czasy Kazimierza Wielkiego	<ul style="list-style-type: none"> polityka dyplomacji Kazimierza Wielkiego pokój z zakonem krzyżackim w Kaliszu przyłączenie nowych ziem do państwa 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</p> <p>– przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</p> <p>– wskazuje na mapie: granice monarchii</p>	<p>– przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu</p> <p>– charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa</p>	<p>– przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez Kazimierza Wielkiego z Węgrami</p>

	<p>polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • reformy Kazimierza Wielkiego • umocnienie granic polskiego państwa • utworzenie Akademii Krakowskiej i skutki tej decyzji • zjazd monarchów w Krakowie • uczta u Wierzyńka • terminy: uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska • postać historyczna: Kazimierz Wielki 	<p>o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „Wielki”</p> <p>– wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</p>	<p>Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa</p>	<p>– tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej</p> <p>– wyjaśnia znaczenie uczty u Wierzyńka</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów</p> <p>– przedstawia wybrany zamek wzniesiony w czasach Kazimierza Wielkiego</p>
4. Unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> • koniec dynastii Piastów na polskim tronie • rządy Andegawenów w Polsce • unia polsko-litewska w Krewie • wielka wojna z zakonem krzyżackim i bitwa pod Grunwaldem • I pokój w Toruniu • unia w Horodle • terminy: Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie • postaci historyczne: Ludwik Węgierski, Jadwiga, Władysław Jagiello, wielki książę Witold, Paweł 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: unia personalna</p> <p>– przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiellę</p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej</p> <p>– opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem</p> <p>– wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń</p> <p>– opisuje postaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagielly, wielkiego księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena</p>	<p>– przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę</p> <p>– wymienia postanowienia unii w Krewie</p> <p>– przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu</p> <p>– wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle</p>	<p>– charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński</p>	<p>– uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są aktualne także dzisiaj</p>

	Włodkowiec, Ulrich von Jungingen		– zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r.			
* Tajemnice sprzed wieków – Jaką bitwę namalował Jan Matejko?	<ul style="list-style-type: none"> • okoliczności powstania obrazu Bitwa pod Grunwaldem • Jan Matejko jako malarz dziejów Polski • obrazy jako źródło wiedzy historycznej • znaczenie Bitwy pod Grunwaldem 	– przedstawia, kim był Jan Matejko	– wyjaśnia, w jaki sposób Jan Matejko przygotowywał się do namalowania obrazu	– wyjaśnia, dlaczego podczas II wojny światowej Niemcom zależało na zniszczeniu dzieła	– wymienia cele namalowania obrazu Bitwa pod Grunwaldem – omawia nieścisłości w przekazie historycznym obrazu Bitwa pod Grunwaldem	– wyjaśnia, jakie warunki powinno spełniać dzieło sztuki, aby można je było traktować jako źródło historyczne – omawia inne dzieło Jana Matejki
5. Czasy świetności dynastii Jagiellonów	<ul style="list-style-type: none"> • okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej • bitwa pod Warną • panowanie Kazimierza Jagiellończyka • wojna trzynastoletnia • II pokój toruński i jego postanowienia • panowanie Jagiellonów w Czechach i na Węgrzech • terminy: Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żold • postaci historyczne: Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk, Zbigniew Oleśnicki 	<p>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: wojska zaciężne, żold</p> <p>– przy pomocy nauczyciela opisuje okoliczności śmierci Władysława Warneńczyka</p> <p>– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza</p>	<p>– poprawnie posługuje się terminami: Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żold</p> <p>– wskazuje na mapie: Węgry, Warnę, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, państwa rządzone przez Jagiellonów w drugiej połowie XV w.</p> <p>– omawia dokonania: Władysława III Warneńczyka, Zbigniewa Oleśnickiego i Kazimierza Jagiellończyka</p> <p>– zaznacza na osi czasu daty: 1444 r., 1454 r., 1466 r.</p>	<p>– przedstawia okoliczności zawarcia unii polsko-węgierskiej</p> <p>– charakteryzuje rządy Kazimierza Jagiellończyka</p> <p>– opisuje przebieg wojny trzynastoletniej</p> <p>– przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego</p>	<p>– wyjaśnia, dlaczego doszło do zawiązania Związku Pruskiego</p> <p>– porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego</p> <p>– uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki</p>	<p>– przedstawia Jana Długosza jako historyka i wychowawcę przyszłych królów Polski</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo</p>

6. Monarchia stanowa w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • monarchia patrymonialna i stanowa • wpływ przywilejów nadawanych przez władzę na osłabienie władzy królewskiej • przekształcenie się rycerstwa w szlachtę • przywileje szlacheckie i ich konsekwencje dla władzy królewskiej • ukształtowanie się sejmu walnego • konstytucja Nihil novi i jej znaczenie dla ustroju Rzeczypospolitej • terminy: monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat 	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: szlachta, sejm walny, izba poselska, senat	– poprawnie posługuje się terminami: monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat – przedstawia sejm walny oraz jego skład – zaznacza na osi czasu daty: 1374 r., 1505 r.	– wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę – wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskiwała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie konstytucji Nihil novi	– przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową – wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmu walnego: izby poselskiej oraz senatu	– ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę
-------------------------------	---	---	---	--	--	--

Roczny plan pracy z historii dla klasy 8 szkoły podstawowej do programu nauczania „Wczoraj i dziś”

Wymagania na poszczególne oceny

* Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia, materiał nauczania	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
RÓZDZIAŁ I: II WOJNA ŚWIATOWA						
1. Napaść na Polskę	1. Niemieckie przygotowania do wojny	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: wojna	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „polskie	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, Grupy	Uczeń: – ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Polacy w przededniu wojny 3. Wybuch wojny 4. Przebieg walk 5. Napaść sowiecka 6. Zakończenie walk i bilans wojny obronnej 	<p>blyskawiczna (Blitzkrieg)</p> <p>– zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina</p> <p>– wymienia etapy wojny obronnej Polski</p> <p>– wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.</p>	<p>graniczna, „dziwna wojna”, internowanie</p> <p>– zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej</p> <p>– charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski</p> <p>– opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy</p> <p>– przedstawia przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez Niemców w czasie wojny obronnej Polski</p>	<p>Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP)</p> <p>– zna daty: bitwy nad Bzurą (9–22 IX 1939), ewakuacji władz państwowych i wojskowych z Warszawy (6/7 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga</p> <p>– wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi</p> <p>– przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r.</p> <p>– omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow</p>	<p>Specjalne (Einsatzgruppen)</p> <p>– zna daty: prowokacji gliwickiej (31 VIII 1939), kapitulacji Helu (2 X 1939),</p> <p>– identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Unruga, Tadeusza Kutrzeby</p> <p>– porównuje plany Polski i Niemiec przygotowane na wypadek wojny</p> <p>– przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski</p>	<p>we wrześniu 1939 r.</p> <p>– ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.</p>
<p>2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna zimowa 2. Atak III Rzeszy na kraje skandynawskie 3. Agresja niemiecka na Europę Zachodnią 4. Klęska Francji 5. Bitwa o Anglię 6. Wojna na Bałkanach 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, kolaboracja</p> <p>– zna daty: ataku III Rzeszy na Francję (10 V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)</p> <p>– wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: linia Maginota</p> <p>– zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (9 IV 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941)</p> <p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy</p> <p>– zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940),</p> <p>– przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1941</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Komitet Wolnej Francji, linia Mannerheima</p> <p>– zna datę: ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia sytuację polityczną i militarną w Europie w 1941 r.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r. – przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941 – przedstawia najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941 – wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w 1940 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941 – opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r. 	
TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jak pokonać flotę brytyjską? 2. Bitwa o Anglię 3. Pierwsza porażka Hitlera 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: bitwy o Anglię (VII–X 1940) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: operacja „Lew morski”, Enigma – wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940), nalotu na Coventry (14 XI 1940) – identyfikuje postacie Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Żygalskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie wojny o Anglię 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowania do wojny 2. Atak niemiecki na ZSRS 3. Wielka Wojna Ojczyźniana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Barbarossa” – zna daty: agresji Niemiec na ZSRS (22 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Wielka Wojna Ojczyźniana – zna datę: bitwy pod Moskwą (XI–XII 1941) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, Lend-Lease Act – zna datę: blokady Leningradu (1941–1944) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS – przedstawia warunki prowadzenia działań 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawę władz sowieckich w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej

	<p>4. Stosunek ludności ZSRS do okupanta</p> <p>5. Walki o Leningrad i Stalingrad</p>	<p>VI 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943)</p> <p>– omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej</p>	<p>– identyfikuje postać: Georgija Żukowa</p> <p>– wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem</p> <p>– wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki</p> <p>– przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.</p>	<p>– identyfikuje postać: Friedricha von Paulusa</p> <p>– przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943</p> <p>– charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich</p>	<p>wojennych przez Niemcy na terenie ZSRS</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS</p>	
<p>4. Polityka okupacyjna III Rzeszy</p>	<p>1. Polityka niemiecka wobec ziem okupowanych</p> <p>2. Ruch oporu w okupowanej Europie</p> <p>3. Polityka niemiecka wobec Żydów</p> <p>4. Holokaust</p> <p>5. Postawy wobec Holokaustu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny</p> <p>– przedstawia założenia rasowej polityki hitlerowców oraz metody jej realizacji</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: pacyfikacja, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, obóz zagłady</p> <p>– zna datę: powstania Generalnego Planu Wschodniego (1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej</p> <p>– wymienia założenia niemieckiego Generalnego Planu Wschód</p> <p>– charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec</p> <p>– wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, „Szoah”, „Żegota”, szmalcownicy</p> <p>– zna datę: konferencji w Wannsee (I 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Oskara Schindlera</p> <p>– wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie</p> <p>– przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów</p> <p>– omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Babi Jar, Ponary, czetnicy</p> <p>– zna datę: wybuchu antyniemieckiego powstania w Paryżu (VIII 1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Raoula Wallenberga, Henryka Sławika,</p> <p>– porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy wobec Holokaustu</p>

			Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność terenów okupowanych niosła pomoc Żydom – omawia bilans Holokaustu	i niemieckich agresorów		
5. Wojna poza Europą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Walki w Afryce Północnej 2. Wojna na Atlantyku 3. Przystąpienie Japonii do wojny 4. Ofensywa japońska w Azji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: bitwa o Atlantyk – zna daty: ataku Japonii na USA (7 XII 1941), bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942) – identyfikuje postać: Franklina Delano Roosevelta – wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Afrika Korps, pakt trzech, wilcze stada, konwój, Enigma – zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942), kapitulacji wojsk włoskich i niemieckich w Afryce (V 1943) – identyfikuje postać: Erwina Rommla – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway i lokalizuje je na mapie – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, pancernik, lotniskowiec – zna daty: ataku Włoch na Egipt (VIII 1940), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (1941), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Davida Eisenhowera – przedstawia przebieg walk w Afryce – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji – omawia działania wojenne na morzach i oceanach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Torch” – zna datę: nalotów na Maltę (1940–1942) – wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. – przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagania na Oceanie Atlantyckim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny
6. Droga do zwycięstwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek Wielkiej Koalicji 2. Bitwa na Łuku Kurskim i jej następstwa 3. Walki na Sycylii i we Włoszech 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: konferencja w Teheranie, operacja „Overlord” – zna daty: bitwy na Łuku Kurskim (VII 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Lend-Lease Act, konferencja w Casablance, operacja „Market Garden”, linia Gustawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Bagration” – identyfikuje postać: Clausa von Stauffenberga 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wizję powojennego świata zarysowaną w Karcie atlantyckiej przez przywódców USA i Wielkiej Brytanii

	<p>4. Konferencja w Teheranie</p> <p>5. Otwarcie drugiego frontu w Europie</p>	<p>– zna datę: podpisania Karty atlantyckiej (14 VIII 1941 r.)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla</p> <p>– wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji</p>	<p>1943), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), bitwy o Monte Cassino (V 1944), operacji „Overlord” (6 VI 1944)</p> <p>– przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew i operacji militarnych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1943–1944</p>	<p>– zna daty: konferencji w Casablance (I 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944), zamachu na A. Hitlera (VII 1944), bitwy pod Falaise (VIII 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Stanisława Maczka</p> <p>– przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji w Casablance</p> <p>– opisuje walki na froncie zachodnim i we Włoszech w latach 1943–1944</p>	<p>– przedstawia przyczyny, okoliczności i skutki zamachu na Hitlera</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p>	
Koniec II wojny światowej	<p>1. Ład jałtański</p> <p>2. Koniec wojny w Europie</p> <p>3. Walki na Dalekim Wschodzie</p> <p>4. Kapitulacja Japonii</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: ład jałtański</p> <p>– zna daty: konferencji jałtańskiej (4–11 II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla</p> <p>– przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji jałtańskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: operacja berlińska, bezwarunkowa kapitulacja, kamikadze</p> <p>– zna daty: operacji berlińskiej (IV 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimą i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– przedstawia wielkie operacje strategiczne na froncie wschodnim i zachodnim</p> <p>– omawia okoliczności kapitulacji Japonii</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Wal Pomorski, taktyka „żabich skoków”</p> <p>– zna daty: bitwy o Iwo Jimę (II–III 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945),</p> <p>– identyfikuje postać: Douglasa MacArthura</p> <p>– charakteryzuje działania na froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku w latach 1944–1945</p> <p>– omawia metody prowadzenia walki w rejonie Azji i Pacyfiku oraz przedstawia ich skutki</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty: bitwy na Morzu Filipińskim (VI 1944),</p> <p>– charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzeszy</p>	<p>– ocenia założenia Ładu jałtańskiego</p> <p>– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii</p>

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU I						
ROZDZIAŁ II: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ						
1. Dwie okupacje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podział ziem polskich 2. Okupacja niemiecka 3. Terror hitlerowski 4. Okupacja sowiecka 5. Deportacje w głąb ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, wysiedlenia, deportacja, sowietyzacja – wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: traktat o granicach i przyjaźni, łapanka, volkslista, akcja AB – zna daty: podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), akcji AB (V–VI 1940), zbrodni katyńskiej (IV–V 1940) – wskazuje na mapie miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego – wyjaśnia, jaki cel zamierzali zrealizować Niemcy, mordując polską inteligencję – omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, „gadzinówka”, Akcja Specjalna „Kraków”, granatowa policja, Pawiak, paszportyzacja – zna daty: Akcji Specjalnej „Kraków” (XI 1939), paszportyzacji (1940) – identyfikuje postać: Hansa Franka – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie – charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Tannenberg” – zna daty: wyborów do zgromadzeń na Kresach (X 1939), deportacji Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI 1940 oraz V/VI 1941) – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia deportacji Polaków w głąb ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec polskiego społeczeństwa
2. Władze polskie na uchodźstwie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie polskiego rządu na emigracji 2. Stosunki polsko-sowieckie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: rząd emigracyjny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód (VIII 1942) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa RP 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie układu Sikorski–Majski dla sprawy polskiej w

SZKOŁA PODSTAWOWA im. gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza w Nowym Borku

	<p>3. Armia Polska w ZSRS</p> <p>4. Sprawa kadyńska</p> <p>5. Śmierć Sikorskiego</p>	<p>– identyfikuje postać: Władysława Sikorskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie</p>	<p>kadyńska, katastrofa gibraltarska</p> <p>– zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (30 VII 1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (25 IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (4 VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka</p> <p>– omawia postanowienia układu Sikorski–Majski</p> <p>– przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS</p> <p>– wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem emigracyjnym w Londynie</p>	<p>– identyfikuje postać: Kazimierza Sosnkowskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności podpisania układu Sikorski–Majski</p> <p>– opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS Armii Polskiej gen. Władysława Andersa</p> <p>– omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej</p> <p>– przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych</p>	<p>– omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej</p>	<p>czasie II wojny światowej</p>
<p>3. Polskie Państwo Podziemne</p>	<p>1. Początki działalności konspiracyjnej</p> <p>2. Powstanie Armii Krajowej</p> <p>3. Działalność ZWZ-AK</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK)</p> <p>– zna datę: powstania AK (14 II 1942)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Delegatura Rządu RP na Kraj, Rada Jedności Narodowej (RJN),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), cichociemni, Kedyw, akcja scaleniowa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP), Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne,</p>	

	<p>4. Polityczne podziały polskiego podziemia</p> <p>5. Polskie Państwo Podziemne</p>	<p>– identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór</p> <p>– wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa</p>	<p>Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersja</p> <p>– zna datę: powstania Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Kazimierza Sosnkowskiego, Jana Bytnara ps. Rudy</p> <p>– wskazuje na mapie rejon</p> <p>– przedstawia strukturę najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki</p> <p>– przedstawia strukturę Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– omawia rolę Rady Jedności Narodowej w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj</p>	<p>– zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego</p> <p>– omawia proces budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała akcja scaleniowa</p> <p>– wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ-AK</p> <p>– charakteryzuje działalność polskich partii politycznych w okresie okupacji</p> <p>– przedstawia działalność Delegatury Rządu na Kraj</p>	<p>Gwardia Ludowa, Armia Ludowa (AL)</p> <p>– zna daty: akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutschere (II 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, Cyryla Ratajskiego, Franza Kutschery</p> <p>– charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala</p> <p>– omawia strukturę i działalność Szarych Szeregów</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją</p>	
<p>TSW – Zbrojne akcje polskiego ruchu oporu</p>	<p>1. Akcja pod Arsenałem</p> <p>2. Akcja „Główki”</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: akcja pod Arsenałem</p> <p>– zna datę: akcji pod Arsenałem (III 1943)</p> <p>– identyfikuje postać: Jana Bytnara ps. Rudy</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki akcji pod Arsenałem</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: zamach na F. Kutschere, sabotaż, dywersja, Kedyw</p> <p>– zna datę: zamachu na Franza Kutschere (II 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Zawadzkiego ps. Zośka, Franza Kutschery</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenałem („Meksyk II”), akcja „Główki”</p> <p>– identyfikuje postać: Emila Fieldorfa ps. Nil</p> <p>– przedstawia metody działalności Kedywu</p> <p>– omawia przebieg akcji pod Arsenałem</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942)</p> <p>– omawia przebieg zamachu na F. Kutschere</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem</p>

			<p>zamachu na F. Kutschere – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenalem</p>			
<p>4. Społeczeństwo polskie pod okupacją</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niemiecki terror 2. Postawa Polaków wobec okupacji 3. Zagłada polskich Żydów 4. Powstanie w getcie warszawskim 5. Polacy wobec Holokaustu 6. Rzeź wolińska 	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: łapanka, Holokaust, getto – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego – przedstawia metody eksterminacji narodu żydowskiego</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Generalny Plan Wschód, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwi wśród Narodów Świata, rzeź wolińska – zna daty: powstania Generalnego Planu Wschód (1942), wybuchu powstania w getcie warszawskim (19 IV 1943), rzezi wolińskiej (1943) – identyfikuje postacie: Marka Edelmana, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów – przedstawia założenia Generalnego Planu Wschód – wyjaśnia, w jakim celu okupanci prowadzili walkę z polską kulturą</p>	<p>Uczeń: – wymienia znaczenie terminów: kontyngent, czarny rynek, Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB), szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – zna daty: decyzji o przeprowadzeniu Holokaustu (1942), początku wysiedleń na Zamojszczyźnie (XI 1942), tzw. krwawej niedzieli (11 VII 1943) – identyfikuje postacie: Władysława Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Witolda Pileckiego, Jana Karskiego – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki – charakteryzuje warunki życia w getcie – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – przedstawia przyczyny i przebieg</p>	<p>Uczeń: – zna daty: zamordowania rodziny Ulmów (24 III 1944) – identyfikuje postać: Stepana Bandery – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim – przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu</p>	<p>Uczeń: – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – ocenia postawy Polaków wobec Holokaustu</p>

				konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich		
5. Plan „Burza” i powstanie warszawskie	<ol style="list-style-type: none"> Plan „Burza” i jego przebieg Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego Wybuch powstania Walki powstańcze Upadek i skutki powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: godzina „W” – zna czas trwania powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944) – przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: plan „Burza”, zrzuty – zna daty: opracowania planu „Burza” (1943/1944) – identyfikuje postać: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego – przedstawia założenia planu „Burza” – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Ostra Brama” – zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944) – identyfikuje postać: Antoniego Chruściela ps. Monter – opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i opisuje jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o wybuchu powstania – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego
6. Polacy w koalicji anty-hitlerowskiej	<ol style="list-style-type: none"> Armia Polska we Francji Polskie Siły Zbrojne w Wielkiej Brytanii Polacy podczas walk w Europie Zachodniej Wojsko Polskie w ZSRS 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie – wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: walk o Narwik (V 1940), walk o Tobruk (VIII – XII 1941), walk o Monte Cassino (V 1944), bitwy pod Lenino (X 1943) – identyfikuje postać: Władysława Andersa – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRS (V 1943), bitwy pod Falaise (VIII 1944), bitwy pod Arnhem (IX 1944) – identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Karola Świerczewskiego – charakteryzuje proces formowania się polskich oddziałów wojskowych we Francji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej

			bitwach II wojny światowej	– opisuje szlak bojowy polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, na morzu i w powietrzu na wszystkich frontach II wojny światowej		
7. Sprawa polska pod koniec wojny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polska lubelska 2. Jalta a sprawa polska 3. Represje wobec Polskiego Państwa Podziemnego 4. Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN) – zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), powstania TRJN (VI 1945) – wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza (PPR), proces szesnastu – zna daty: powstania PPR (1942), konferencji w Teheranie (1943), konferencji w Jalcie (II 1945), procesu szesnastu (VI 1945), – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie i w Jalcie dotyczące sprawy Polski – przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – przedstawia metody działania polskich komunistów w celu przejęcia władzy w państwie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa (KRN), Niepodległość („NIE”) – zna daty: powołania KRN (31 XII 1943/1 I 1944), powstania Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944), rozwiązania AK (19 I 1945) – identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil – podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Iwana Sierowa, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka – wyjaśnia, w jaki sposób decyzje Wielkiej Trójki w Teheranie łamały postanowienia Karty atlantyckiej – omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej

POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU II

ROZDZIAŁ III: ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

<p>1. Powojenny podział świata</p>	<p>1. Skutki II wojny światowej 2. Konferencja w Poczdamie 3. Procesy norymberskie 4. Powstanie ONZ 5. Plan Marshalla 6. Okupacja Niemiec</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych – zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – przedstawia cele ONZ</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: układ dwubiegunowy, procesy norymberskie, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), I procesu norymberskiego (XI 1945 – X 1946), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948) – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – omawia strukturę ONZ i jej działalność w okresie powojennym – opisuje politykę zwycięskich mocarstw wobec Niemiec</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja – zna daty: ogłoszenia planu Marshalla (VI 1947) – identyfikuje postacie: Clementa Attlee, George’a Marshalla – wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej – wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego państwa Europy Wschodniej nie skorzystały z planu Marshalla – wyjaśnia, w jaki sposób zrealizowano w Niemczech zasadę czterech D – porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec Niemiec pod okupacją</p>	<p>Uczeń: – ocenia znaczenie powstania ONZ i NATO</p>
------------------------------------	---	---	---	---	--	---

<p>2. Początek zimnej wojny</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekspansja komunizmu w Europie 2. Doktryna Trumana 3. Kryzys berliński 4. Powstanie NATO 5. Powstanie berlińskie 6. Powstanie dwóch państw niemieckich 7. Budowa muru berlińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: żelazna kurtyna, zimna wojna, mur berliński – zna daty: proklamowania RFN (IX 1949), powstania NRD (X 1949), budowy muru berlińskiego (1961) – identyfikuje postać: Harry'ego Trumana – wskazuje na mapie terytorium RFN i NRD – wyjaśnia, czym była zimna wojna – przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: doktryna Trumana, blokada Berlina Zachodniego, NATO – zna daty: ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947), blokady Berlina Zachodniego (VI 1948–V 1949), powstania NATO (1949) – identyfikuje postać: Konrada Adenauera – wskazuje na mapie żelazną kurtynę – przedstawia sposób przejmowania władzy przez komunistów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej – wyjaśnia, w jaki sposób doktryna Trumana miała powstrzymać rosnące wpływy komunistów na świecie – wskazuje okoliczności powstania NATO – opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Bizonia, powstanie berlińskie – zna daty: przemówienia W. Churchilla w Fulton (III 1946), powstania Bizonii (1947), powołania Trizonii (1949), powstania berlińskiego (VI 1953) – wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy okupacyjne – przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Waltera Ulbrichta – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego – podaje przyczyny wybuchu powstania berlińskiego – omawia różnice między państwami niemieckimi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę ZSRS wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec
<p>TSW – Historia muru berlińskiego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miasto podzielone żelazną kurtyną 2. Ucieczka do lepszego świata 3. Solidarni z berlińczykami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: mur berliński – zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Helmuta Kohla – wyjaśnia, jaką rolę w propagandzie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy'ego, Ronalda Reagana 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Checkpoint Charlie – zna daty: śmierci pierwszej ofiary (VIII 1961) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA J.F.

SZKOŁA PODSTAWOWA im. gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza w Nowym Borku

	4. Upadek muru	1961), zburzenia muru berlińskiego (XI 1989), zjednoczenia Niemiec (1990) – wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego – omawia okoliczności upadku muru berlińskiego	komunistycznej odgrywał mur berliński – wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego		przy próbie przekroczenia muru berlińskiego, wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961) – opisuje, jak budowano mur berliński – wyjaśnia, w jaki sposób opinia międzynarodowa zareagowała na budowę muru berlińskiego	Kennedy’ego i R. Reagana
3. Za żelazną kurtyną	1. ZSRS po II wojnie światowej 2. Kraje demokracji ludowej 3. Odwilż w bloku wschodnim 4. Powstanie węgierskie 5. Polityka odprężenia	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: kraje demokracji ludowej, powstanie węgierskie – zna datę: wybuchu powstania węgierskiego (X 1956) – omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski – zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (II 1956) – identyfikuje postać: Nikity Chruszczowa – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej – omawia przejawy odwilży w ZSRS – przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje ogłoszenia tego przemówienia	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG) – zna daty: powstania RWPG (1949), wkroczenia Armii Czerwonej na Węgry (XI 1956), końca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960) – identyfikuje postacie: Josipa Broza-Tity, Ławrientija Berii, Imre Nagya – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do konfliktu między ZSRS a komunistycznymi władzami Jugosławii – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez N. Chruszczowa	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: żdanowszczyzna, Kominform – zna daty: powstania Kominformu (IX 1947), – identyfikuje postać: Andrieja Żdanowa – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina	Uczeń: -

			<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego – wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r. 		
4. Daleki Wschód po II wojnie światowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna domowa w Chinach 2. Polityka wewnętrzna Mao Zedonga 3. Wojna koreańska 4. Klęska Francji w Indochinach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: wojny w Korei (1950–1953) – wskazuje na mapie Koreę, Wietnam i Chiny – wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna – zna daty: wojny domowej w Chinach (1946–1949), początku Wielkiego Skoku (1958), rewolucji kulturalnej (1966–1968) – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Ho Szi Mina – omawia sposoby realizacji i skutki tzw. Wielkiego Skoku w Chinach – wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang, reedukacja – zna daty: powstania Chińskiej Republiki Ludowej (X 1949), proklamowania Republiki Chińskiej (1949), bitwy pod Dien Bien Phu (1954) – identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – opisuje proces dekolonizacji Indochin 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwona Gwardia (hunwejbini), Czerwona książeczka – zna daty: rozejmu w Panmundżonie (1953) – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki – przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia następstwa procesu dekolonizacji
5. Rozpad systemu kolonialnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny rozpadu systemu kolonialnego 2. Powstanie Indii i Pakistanu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Liga Muzułmańska, Organizacja Jedności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: wojny w Algierii (1954–1962), wojny w Biafrze (1967) – identyfikuje postać: Charles’a de Gaulle’a 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji

	<p>3. Konflikt indyjsko-pakistański</p> <p>4. Upadek kolonializmu w Afryce</p> <p>5. Kraje Trzeciego Świata</p>	<p>– wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p>	<p>– zna date: Roku Afryki (1960)</p> <p>– identyfikuje postać: Mahatmy Gandhiego</p> <p>– przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach</p> <p>– charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości</p>	<p>Afrykańskiej (OJA), Ruch Państw Niezrzeszonych, neokolonializm</p> <p>– zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947), konferencji w Bandungu (1955)</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w procesie dekolonizacji Indii odegrał Indyjski Kongres Narodowy</p> <p>– podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</p>	<p>– charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r.</p>	<p>– ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii</p>
<p>6. Konflikt na Bliskim Wschodzie</p>	<p>1. Powstanie państwa Izrael</p> <p>2. Kryzys sueski</p> <p>3. Wojna sześciodniowa i Jom Kippur</p> <p>4. Konflikt palestyński pod koniec XX w.</p> <p>5. Rewolucja islamska w Iranie</p> <p>6. I wojna w Zatoce Perskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, konflikt żydowsko-palestyński</p> <p>– omawia charakter konfliktu bliskowschodniego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: syjonizm, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP)</p> <p>– zna daty: powstania Izraela (1948), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata</p> <p>– wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej</p> <p>– przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: intifada, Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza”</p> <p>– zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917), wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), wojny izraelsko-egipskiej (X 1956), porozumienia w Camp David (1978), wybuchu intifady (1987), porozumienia z Oslo (1993)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ruhollaha Chomeiniego, Saddama Husajna</p> <p>– omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, zamach w Monachium</p> <p>– zna daty: rezolucji ONZ o podziale Palestyny (1947), nacjonalizacji Kanału Sueskiego (1956), zamachu w Monachium (1972)</p> <p>– identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Menachema Begina</p> <p>– charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia rolę światowych mocarstw w konflikcie bliskowschodnim</p>

			– wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej	pierwszych latach niepodległości – przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie		
7. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rywalizacja Wschód–Zachód 2. Kryzys kubański 3. Wojna w Wietnamie 4. Rządy Breżniewa 5. Praska wiosna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: praska wiosna, wyścig zbrojeń – zna datę: praskiej wiosny (1968) – identyfikuje postać: Fidela Castro – omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys kubański, lądowanie w Zatoce Świń, odprężenie – zna daty: desantu w Zatoce Świń (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (X 1962), wojny w Wietnamie (1957–1975), interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968) – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy’ego, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Vietcong, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Czerwoni Khmerzy – zna daty: przejęcia władzy na Kubie przez F. Castro (1959), Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1973–1975), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979), – identyfikuje postać Dwighta Eisenhowera – omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w. – przedstawia skutki rządów Czerwonych Khmerów w Kambodży 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „gorąca linia” między Moskwą i Waszyngtonem – zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1947), wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), lądowania na Księżycu (1969), – identyfikuje postacie: Pol Pota, Jurija Gagarina, Neila Armstronga 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia wpływ ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje

<p>8. Droga ku wspólnej Europie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Demokracja Zachodniej 2. Upadek europejskich dyktatur 3. Początek integracji europejskiej 4. Od EWG do Unii Europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Unia Europejska, euro – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993) – identyfikuje po-stać: Roberta Schumana – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG – podaje przyczyny integracji europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Komisja Europejska, Parlament Europejski, układ z Schengen, traktat z Maastricht – zna daty: podpisania układu w Schengen (1985), zawarcia traktatu w Maastricht (1992) – identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego – wskazuje na mapie państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej – przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Rada Europejska – zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), powstania Komisji Wspólnot Europejskich (1967) – wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokrację państw Europy Zachodniej – porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) – zna daty: rewolucji goździków (1974), końca dyktatury F. Franco w Hiszpanii (1975) – identyfikuje postacie: Antonia de Oliveiry Salazara, króla Juana Carlosa – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej
<p>9. Przemiany społeczne i kulturowe</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rewolucja obyczajowa 	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ruch 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Frakcja 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki społeczne, kulturalne i

w drugiej połowie XX w.	<ol style="list-style-type: none"> 2. Ruchy kontestatorskie 3. Bunt studentcki 4. Ruchy feministyczne 5. Terroryzm polityczny 6. Walka z segregacją rasową 7. Sobór Watykański II 	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: rewolucja obyczajowa</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</p>	<p>kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa</p> <p>– zna daty: obrad Soboru Watykańskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964)</p> <p>– identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</p> <p>– przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</p> <p>– wymienia hasła ruchów kontestatorskich</p> <p>– przedstawia cele buntów studentckich w krajach zachodnich w latach 60.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA</p> <p>– wymienia skutki obrad Soboru Watykańskiego II</p>	<p>seksualna, kontrkultura, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny</p> <p>– zna daty: buntów studentckich we Francji (1968), festiwalu w Woodstock (1969), marszu w Waszyngtonie (1963)</p> <p>– wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.</p> <p>– omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich</p> <p>– prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w.</p> <p>– omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studentckich</p> <p>– opisuje walkę o równouprawnienie w USA</p>	<p>Czerwonej Armii, Czerwone Brygady</p> <p>– identyfikuje postacie: Adreasa Baadera, Alda Moro</p> <p>– podaje przykłady wybitnych osobowości ruchów kontestatorskich</p> <p>– omawia genezę, przejawy i skutki terroryzmu politycznego</p>	<p>polityczne przemiany obyczajowych lat 60. XX w.</p> <p>– ocenia znaczenie reform Soboru Watykańskiego II</p>
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU III						
ROZDZIAŁ IV: POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ						
1. Początki władzy komunistów w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowa Polska 2. Przesiedlenia ludności 3. Postawy polskiego społeczeństwa 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemia Odzyskana, referendum ludowe</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: partie koncesjonowane, Urząd Bezpieczeństwa</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postacie: Karola Świerczewskiego, Augusta Hlonda</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu</p>

SZKOŁA PODSTAWOWA im. gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza w Nowym Borku

	<p>4. Referendum ludowe</p> <p>5. Sfałszowane wybory</p>	<p>– zna daty: referendum ludowego (30 VI 1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki</p> <p>– wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p>	<p>Stronnictwo Ludowe (PSL), „cuda nad urną”, demokracja ludowa</p> <p>– zna daty: pogromu kieleckiego (1946), akcji „Wisła”(1947)</p> <p>– identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza</p> <p>– wskazuje na mapie kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich</p> <p>– omawia zmiany terytorium Polski po II wojnie światowej w odniesieniu do granic z 1939 r.</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej</p> <p>– omawia przyczyny i skutki akcji „Wisła”</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego</p> <p>– opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce</p>	<p>(UB), Milicja Obywatelska (MO), cenzura rewolucyjna</p> <p>– zna daty: polsko-sowieckiego układu granicznego (VIII 1945), uchwalenia „małej konstytucji” (II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD (1950) i RFN (1970)</p> <p>– charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej</p> <p>– przedstawia stosunek polskich partii politycznych do referendum ludowego</p> <p>– podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS</p>	<p>– przedstawia proces odbudowy ośrodków uniwersyteckich w powojennej Polsce</p> <p>– przedstawia różne postawy społeczeństwa polskiego wobec nowej władzy oraz ich uwarunkowania polityczne, społeczne i ekonomiczne</p>	
<p>TSW – Jak Polacy zajmowali Ziemię Odzyskane?</p>	<p>1. Przejmowanie kontroli</p> <p>2. Napływ osadników</p> <p>3. Zagospodarowywanie Ziemi Odzyskanych</p> <p>4. Sami swoi</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Ziemia Odzyskane</p> <p>– zna datę: początku napływu osadników na Ziemię Odzyskane (1945)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: szabrownictwo</p> <p>– zna datę: akcji „Wisła” (1947)</p> <p>– omawia proces przejmowania kontroli</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanych</p> <p>– zna datę: utworzenia dywizji rolniczo-gospodarczej do</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– identyfikuje postać: Augusta Hlonda</p> <p>– przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziemi Odzyskanych</p>

		– wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków – omawia przyczyny napływu osadników na Ziemię Odzyskaną – przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	przejmowania Ziemi Odzyskanych (1945) – identyfikuje postać: Władysława Gomułki – wyjaśnia, w jaki sposób propaganda komunistyczna upowszechniała ideę Ziemi Odzyskanych – wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną	– wymienia przykłady filmowych adaptacji losów Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańców	
2. Opór społeczny wobec komunizmu	1. Początek terroru 2. Podziemie antykomunistyczne 3. Represje komunistyczne 4. Jak ujawniano kulisy bezpieki?	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: żołnierze niezłomni (wyklęci) – identyfikuje postacie: Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego – wymienia przykłady represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: podziemie niepodległościowe, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN) – zna daty: powołania WiN (IX 1945), wykonania wyroków śmierci na Witoldzie Pileckim (1948), Danucie Siedzikównie ps. Inka (1948) i Emilu Fieldorfie ps. Nil (1953) – identyfikuje postacie: Jana Rodowicza ps. Anoda, Emila Fieldorfa ps. Nil, Jana Nowaka-Jeziorańskiego – wyjaśnia, jakie cele przyświecały organizacjom podziemia niepodległościowego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), Urząd Bezpieczeństwa (UB), Radio Wolna Europa – zna daty: wykonania wyroków śmierci na Zygmuncie Szendzielarzu ps. Łupaszka (1948), ucieczki Józefa Światły na Zachód (1953), rozbicia ostatniego zgrupowania podziemia antykomunistycznego (1963) – identyfikuje postacie: Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka, Józefa Światły	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Narodowe Zjednoczenie Wojskowe – zna daty: powstania Radia Wolna Europa (1949) i jej rozgłosni polskiej (1951), procesu IV Zarządu Głównego WiN (1950), wykonania wyroków na członków IV Zarządu Głównego WiN (1951) – identyfikuje postacie: Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hieronima Dekutowskiego ps. Zapora, Franciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Józefa Franczaka ps. Lalek – przedstawia okoliczności, w jakich ujawniono kulisy działalności komunistycznych służb bezpieczeństwa	Uczeń: – ocenia postawy działaczy podziemia niepodległościowego i żołnierzy niezłomnych

			– przedstawia metody działania organizacji podziemia niepodległościowego	– omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru – wyjaśnia, jakie cele chciały osiągnąć władze komunistyczne poprzez stosowanie terroru wobec swoich przeciwników		
3. Powojenna odbudowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zniszczenia wojenne 2. Zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych 3. Reforma rolna 4. Nacjonalizacja przemysłu i handlu 5. Plan trzyletni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu – zna datę: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944) – omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o handel, plan trzyletni – zna daty: ustawy o nacjonalizacji (I 1946), tzw. bitwy o handel (1947), planu trzyletniego (1947–1949) – przedstawia bilans polskich strat wojennych w gospodarce – opisuje zniszczenia wojenne Polski – wyjaśnia, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki – podaje założenia planu trzyletniego i efekt jego realizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: UNRRA, Centralny Urząd Planowania – przedstawia proces zagospodarowywania Ziemi Odzyskanych – przedstawia straty dóbr kulturalnych w Polsce – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziemi Odzyskanych – zna datę: powołania Ministerstwa Ziemi Odzyskanych (1945) – wyjaśnia, jak nowi mieszkańcy traktowali Ziemię Odzyskaną – omawia przebieg odbudowy Warszawy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki społeczne reform gospodarczych i gospodarki planowej
4. Polska w czasach stalinizmu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie PZPR 2. Przemiany gospodarczo-społeczne 3. Próba kolektywizacji 4. Stalinizm w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: system monopartyjny, system centralnego sterowania, plan sześcioletni, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, „wyścig pracy”, Państwowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna datę: podpisania porozumienia między rządem a Episkopatem (1950) – identyfikuje postacie: Konstantego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia metody sprawowania władzy w Polsce na początku lat 50.

SZKOŁA PODSTAWOWA im. gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza w Nowym Borku

	<p>5. Socrealizm</p> <p>6. Konstytucja stalinowska z 1952 roku</p> <p>7. Walka z Kościołem katolickim</p>	<p>– zna datę: przyjęcia konstytucji PRL (22 VII 1952)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta</p> <p>– podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</p>	<p>kolektywizacja, stalinizm, socrealizm</p> <p>– zna daty: powstania PZPR (XII 1948), planu sześcioletniego (1950–1955)</p> <p>– identyfikuje postać: Stefana Wyszyńskiego</p> <p>– podaje założenia planu sześcioletniego</p> <p>– omawia przyczyny i skutki kolektywizacji w Polsce</p> <p>– wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej</p> <p>– przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952 r.</p> <p>– przytacza przykłady terroru w czasach stalinowskich</p>	<p>Gospodarstwa Rolne, kulak, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP)</p> <p>– zna datę: internowania S. Wyszyńskiego (1953–1956)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania PZPR</p> <p>– przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</p> <p>– wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski</p> <p>– omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</p>	<p>Rokossowskiego, Czesława Kaczmarka</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w Wojsku Polskim nadal występowały silne wpływy sowieckie</p> <p>– opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła</p>	<p>– ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu</p>
<p>5. Polski Październik</p>	<p>1. PRL po śmierci Stalina</p> <p>2. Spory wewnętrzne w PZPR</p> <p>3. Poznański Czerwiec</p> <p>4. Początki rządów Gomułki</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: poznański Czerwiec</p> <p>– zna datę: polskiego Października (X 1956)</p> <p>– identyfikuje postać: Władysława Gomułki</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa</p> <p>– zna daty: wydarzeń poznańskich (28–30 VI 1956), wyboru W. Gomułki na I sekretarza KC PZPR (X 1956),</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: puławianie, natolińczycy</p> <p>– zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953), obrad VIII Plenum KC PZPR (X 1956), końca odwilży w Polsce (1957)</p> <p>– identyfikuje postać: Edwarda Ochaba</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), „Po Prostu”</p> <p>– identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Romana Strzałkowskiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Poemat dla dorosłych i publikacje w „Po Prostu” odzwierciedlały nastroje niezadowolonia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Józefa Cyrankiewicza – omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce – przedstawia przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. – prezentuje okoliczności dojścia Władysława Gomułki do władzy – charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia okoliczności zwołania VIII Plenum KC PZPR – omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy 	<p>społecznego w latach 50. XX w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje poglądy natolińczyków i puławian 	
6. PRL w latach 1956–1970	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mała stabilizacja 2. Spór z Kościołem 3. Początek opozycji 4. Marzec 1968 r. 5. Grudzień 1970 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec '68, Grudzień '70 – zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), wydarzeń marcowych (III 1968) – identyfikuje postać: Władysława Gomułki – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z marca 1968 r. i grudnia 1970 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: mała stabilizacja – zna daty: układu PRL–RFN (7 XII 1970), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (14–21 XII 1970) – identyfikuje postacie: Willy'ego Brandta, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL – przedstawia przebieg obchodów milenijnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, List 34 – zna daty: listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965), opublikowania Listu 34 (1964), zdjęcia „Dziadów” z afisza w teatrze Narodowym (I 1968), ogłoszenia podwyżek cen żywności (12 XII 1970) – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Jacka Kuronia, Karola Modzelewskiego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Polityka”, „komandosi”, Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO) – identyfikuje postacie: Antoniego Słonimskiego, Zbigniewa Cybulskiego, Tadeusza Różewicza, Andrzeja Munka, Wojciecha Jerzego Hasa – omawia stosunek władz PRL do inteligencji – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. – ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL

			– przedstawia przebieg wydarzeń marcowych 1968 r. – opisuje przebieg wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.	Adama Michnika, Henryka Szlajfera – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim – opisuje narodziny i działalność opozycji		
7. Polska w latach 70. XX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Druka Polska” Edwarda Gierka 2. Rozwój na kredyt 3. Niepowodzenia gospodarcze 4. „Propaganda sukcesu” 5. Nowelizacja konstytucji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „druka Polska” – identyfikuje postać: Edwarda Gierka – wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „propaganda sukcesu” – zna datę: nowelizacji konstytucji PRL (1976) – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa – przedstawia zmiany w życiu codziennym Polaków za czasów rządów E. Gierka – wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego – wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka zakończyła się niepowodzeniem – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Piotra Jaroszewicza – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia okres rządów Edwarda Gierka
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU IV						
ROZDZIAŁ V: UPADEK KOMUNIZMU						
1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czerwiec 1976 roku 2. Powstanie opozycji 3. Rozwój opozycji 4. Papież w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Czerwiec '76 – zna daty: wydarzeń czerwcowych (VI 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: spekulacja, Komitet Obrony Robotników (KOR), tajny współpracownik (TW) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO), drugi obieg, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wolne Związki Zawodowe (WZZ), Ruch Młodej Polski (RMP) – zna datę: założenia WZZ (1978) 	

		<p>– identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II</p> <p>– przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce</p> <p>– wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce</p>	<p>– zna daty: powstania KOR (IX 1976), I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (VI 1979)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewicza, Stanisława Pyjasa</p> <p>– opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.</p> <p>– określa cele i opisuje działalność KOR-u</p>	<p>Konfederacja Polski Niepodległej (KPN)</p> <p>– zna daty: powstania ROPCiO (1977), utworzenia KPN (1979)</p> <p>– identyfikuje postacie: Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, Anny Walentynowicz</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne</p>	<p>– identyfikuje postacie: Stanisława Barańczaka, Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszkowskiego, Bogdana Borusewicza</p> <p>– charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.</p>	
2. Powstanie „Solidarności”	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strajki sierpniowe 2. Utworzenie NSZZ „Solidarność” 3. I Zjazd NSZZ „Solidarność” 4. Na drodze do konfrontacji 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, NSZZ „Solidarność”</p> <p>– zna datę: strajków sierpniowych (VIII 1980)</p> <p>– identyfikuje postać: Lecha Wałęsy</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, strajk solidarnościowy, 21 postulatów, porozumienia sierpniowe</p> <p>– zna daty: porozumień sierpniowych (31 VIII 1980), powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Anny Walentynowicz, Stanisława Kani, Wojciecha Jaruzelskiego</p> <p>– omawia przebieg wydarzeń sierpniowych</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób władze</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarność”</p> <p>– zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981), I zjazdu NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981) porozumień szczecińskich (VIII 1980), porozumień jastrzębskich (IX 1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mieczysława Jagielskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: kryzys bydgoski</p> <p>– zna daty: zamachu na Jana Pawła II (V 1981), kryzysu bydgoskiego (III 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ryszarda Kuklińskiego, Jimmy’ego Cartera</p> <p>– przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.</p>	

			komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją	– omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”		
3. Stan wojenny i schyłek PRL	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie stanu wojennego 2. Świat wobec sytuacji w Polsce 3. Reakcja społeczeństwa 4. Opozycja antykomunistyczna poza „Solidarnością” 5. Ostatnie lata PRL 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: stan wojenny – zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (12/13 XII 1981), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983) – identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy – przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), ZOMO, internowanie – zna daty: pacyfikacji kopalni Wujek (16 XII 1981), przyznania Pokojowej Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983) – identyfikuje postać: Jerzego Popiełuszki – charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) – zna daty: zawieszenia stanu wojennego (XII 1982), powstania OPZZ (1984), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) – identyfikuje postacie: Grzegorza Przemyka, Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Lisa – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego – charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: zamordowania G. Przemyka (1983) – identyfikuje postać: Kornela Morawieckiego – charakteryzuje opozycję antykomunistyczną w Polsce w latach 80. XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego
TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Pomarańczowej Alternatywy 2. Po co robić happeningi? 3. We Wrocławiu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Pomarańczowa Alternatywa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981), końca działalności 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Krzysztofa Skiby – przedstawia okoliczności powstania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw

	4. Działalność po Okrągłym Stole	– zna datę: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1988)	Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać: Waldemara Fydrycha – wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy	Pomarańczowej Alternatywy – przedstawia stosunek Polaków do akcji podejmowanych przez działaczy Pomarańczowej Alternatywy	– omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole	antykomunistycznych i obalenie komunizmu
4. Rozpad bloku wschodniego	1. Kryzys ZSRS i zmiana sytuacji międzynarodowej 2. Próby reform w ZSRS 3. Jesień Ludów 4. Rozpad ZSRS	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: pierestrojka, Jesień Ludów – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa – przedstawia rolę Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: głasnost, uskoriecie, aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) – zna daty: obalenia komunizmu w Polsce, Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech (1989-1990), rozpadu ZSRS (1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozwiązania ZSRS (XII 1991) – identyfikuje postacie: Václava Havla, Borysa Jelcyna – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. – wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne – wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: mudżahedini, dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsińskie, Karta 77 – zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez M. Gorbaczowa (1985), katastrofy w Czarnobylu (1986), ogłoszenia niepodległości przez Litwę (1990) – identyfikuje postać: Nicolae Ceaușescu – charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej – charakteryzuje wydarzenia Jesieni	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: „imperium zła”, pucz Janajewa – zna daty: puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991) – identyfikuje postać: Giennadija Janajewa – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego – wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i ZSRS	Uczeń: – ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej

				Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie		
5. Początek III Rzeczypospolitej	1. Geneza Okrągłego Stołu 2. Okrągły Stół 3. Wybory czerwcowe 4. Budowa III Rzeczypospolitej	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, hiperinflacja – zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), powołania rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka, Jarosława Kaczyńskiego – podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – prezentuje następstwa wyborów czerwcowych	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja – zna daty: ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarność” (IV 1989), przyjęcia nazwy Rzeczpospolita Polska (29 XII 1989) – identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu „gruba linia”/„gruba kreska” i problem z jego rozumieniem – zna datę: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988) – identyfikuje postacie: Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego	Uczeń: – ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU V						
ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE						
1. Europa po rozpadzie ZSRS	1. Europa na przełomie XX i XIX wieku	Uczeń:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: Wspólnota	Uczeń:	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie terminu: oligarchia	Uczeń:

SZKOŁA PODSTAWOWA im. gen. bryg. Mieczysława Boruty – Spiechowicza w Nowym Borku

	<p>2. Rosja w nowej rzeczywistości</p> <p>3. Wojna w Czeczenii</p> <p>4. Wojna w Jugosławii</p>	<p>– zna datę: wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999)</p> <p>– identyfikuje postać: Władimira Putina</p> <p>– wyjaśnia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO</p>	<p>Niepodległych Państw (WNP)</p> <p>– zna daty: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), pomarańczowej rewolucji (2004), rozpadu Jugosławii (1991–1992)</p> <p>– identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna</p> <p>– charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji</p> <p>– wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie</p> <p>– prezentuje skutki rozpadu Jugosławii</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan, rewolucja róż</p> <p>– zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), rewolucji róż (2004), Euromajdanu (2013/2014)</p> <p>– identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheiła Saakaszwilego</p> <p>– omawia proces demokratyzacji Ukrainy i Gruzji</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii</p>	<p>– zna daty: I wojny czeczeńskiej (1994–1996), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), wojny o Osetię Południową (2008)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu</p>	<p>– ocenia rolę W. Putina w przywróceniu Rosji roli mocarstwa</p>
<p>TSW – Terroryzm w walce o niepodległość</p>	<p>1. Pierwsze zamachy</p> <p>2. Śmierć w teatrze</p> <p>3. Atak na szkołę</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: terroryzm</p> <p>– wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę: zamachu na szkołę w Bieslanie (2004)</p> <p>– wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich</p> <p>– omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę: zamachu w teatrze na Dubrowce (2002)</p> <p>– identyfikuje postać: Szamila Basajewa</p> <p>– opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Bieslanie</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna datę: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995)</p> <p>– identyfikuje postać: Wiktora Czernomyrdina</p> <p>– omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku</p> <p>– opisuje działania władz rosyjskich skierowane</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia postawy bojowników czeczeńskich i postawę władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego</p>

					przeciwko terrorystom czeczeńskim	
2. Konflikty na świecie po 1989 roku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Daleki Wschód 2. Kraje afrykańskie 3. Współczesne konflikty na świecie 4. Konflikt palestyńsko-izraelski 5. Wojna z terroryzmem 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Al-Kaida – zna datę: ataku na World Trade Center (11 IX 2001) – identyfikuje postać: George'a W. Busha – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r. – przedstawia przyczyny dominacji USA we współczesnym świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia Palestyńska – zna datę: inwazji USA na Irak (2003) – identyfikuje postacie: Osamy bin Ladena, Saddama Husajna – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tiananmen, talibowie, tzw. Państwo Islamskie – zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), masakry na placu Tiananmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty: ludobójstwa w Rwandzie (1994), wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015) – identyfikuje postać: Baszara al-Asada – wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem – wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia problem terroryzmu – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata
3. Polska w latach 90. XX wieku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reformy gospodarcze 2. Koszty społeczne transformacji ustrojowej 3. Rozpad obozu solidarnościowego 4. Sytuacja wewnętrzna Polski 5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja – zna datę: uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Aleksandra 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, bezrobocie, pluralizm polityczny – zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: „wojna na górze” – zna daty: początku „wojny na górze” (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), noweli grudniowej (XII 1989), reformy administracyjnej (1997) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: popiwek – zna datę: rozwiązania PZPR (I 1990) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.

		<p>Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego</p> <p>– wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej</p>	<p>demokratycznych wyborów do parlamentu (27 X 1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)</p> <p>– identyfikuje postacie: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Ryszarda Kaczorowskiego</p> <p>– omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza</p> <p>– wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego</p> <p>– wymienia reformy przeprowadzone pod koniec lat 90. XX w.</p> <p>– omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego</p> <p>– omawia koszty społeczne reform gospodarczych</p> <p>– charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski</p> <p>– przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p>		
<p>4. Polska w NATO i EU</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Polityka zagraniczna 2. Polska droga do UE 3. Polskie społeczeństwo wobec Unii 4. Polska w strukturach NATO 	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, Unia Europejska</p> <p>– zna daty: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), wejścia Polski do UE (1 V 2004)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu: referendum akcesyjne</p> <p>– zna daty: referendum akcesyjnego (VI 2003), udziału wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku (2003)</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, program „Partnerstwo dla Pokoju”</p> <p>– zna daty: podpisania Układu europejskiego (XII 1991), powstania Trójkąta Weimarskiego (1991), wyjścia</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA), grupa luksemburska</p> <p>– opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE</p>

	5. Polska w wojnie z terroryzmem	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać: Aleksandra Kwaśniewskiego – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Bronisława Geremka, Billa Clintona, Borysa Jelcyna – wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO 	<ul style="list-style-type: none"> ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), podpisania protokołu akcesyjnego Polski do Paktu Północnoatlantyckiego (1997), podpisania Traktatu nicejskiego (2000) – identyfikuje postać: Włodzimierza Cimoszewicza – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO 		
5. Świat w erze globalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Globalizacja 2. Rewolucja informacyjna 3. Kultura masowa 4. Globalna wioska czy globalne miasto? 5. Współczesne migracje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: internet, telefonia komórkowa, globalizacja – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – omawia zalety i wady nowych środków komunikacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: amerykanizacja, kultura masowa – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie – wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata – wyjaśnia, na czym polega zjawisko przeludnienia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminów: antyglobaliści, bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska” – wymienia poglądy przeciwników globalizacji – przedstawia skutki rozwoju turystyki – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu: Dolina Krzemowa – omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka, wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skutki zjawiska amerykanizacji kultury na świecie
6. Wyzwania współczesnego świata	1. Problemy demograficzne	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

	<p>2. Nierówności społeczne 3. Przemoc zorganizowana 4. Zagrożenie terrorystyczne 5. Zagrożenia ekologiczne</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu: przeludnienie – wymienia najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, biedne Południe – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje rejony świata, w których występują największe nierówności społeczne – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: Czarna Afryka, Euroapol, efekt cieplarniany – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przemoc zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminów: arabska wiosna, Państwo Islamskie, protokół z Kioto – zna daty: wejścia w życie protokołu z Kioto (2005), arabskiej wiosny (2010–2013) – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie</p>	<p>– przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie</p>
<p>POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VII</p>						